

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

03.11.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Ekip News](#)

✓ Васил Велев: Вместо да се подпомага бизнесът, се дават пари на чиновниците

Васил Велев е изпълнителен директор на „Стара Планина Холд“ АД и председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България. Роден е на 1 април 1959 г. През 1984 г. се дипломира във факултет „Автоматика“ на Техническия университет в София. През 2008 г. завършва магистратура в Икономическия университет във Варна, специализирайки „Корпоративно развитие и управление“. В частния бизнес е от възникването му в най-новата ни история като първоначално работи в сферите на управление на финансови активи, търговия, недвижими имоти и машиностроене. Съучредител, а от 1999 г. изпълнителен директор на „Стара Планина Холд“ АД. Един от учредителите на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

- *Г-н Велев, влязохме вече във втората вълна на коронавируса. През последните месеци наблюдаваме, че се дават видимо пари за пенсионери, за децата, администрация. Но какво се даде на бизнеса, на тези които на практика произвеждат, за да има пари в хазната?*

За жалост повечето мерки за подкрепа на бизнеса са в бъдеще време, освен мярката 60/40 на практика другите мерки много се забавиха или още не са стартирали. Тези, които са по схемата за микро и малки предприятия от 3000 до 10 000 лева – там са 200 милиона, но не всички са разплатени, тъй като имаше недостиг на средства. Взе се решение, увеличи се средствата, но даже и тази първа мярка не е разплатена докрай. По някои от останалите още не е стартирало изплащането, а по някои от мерките не е стартирало и набирането на проекти. Анонсирани са поне още шест, някои от тях са готови, например за средните предприятия от 30 000 до 150 000 лева не е започнало разплащането тъй като още се оценяват. Това е за подкрепа на ликвидността. Предстои да бъдат обявени още три мерки, които са готови на практика, но не са обявени – за подкрепа на ликвидността в малки предприятия с над 500 000 продажби са заделени 78 милиона лева, за колективни мерки за защита в условията на Ковид са заделени 78 милиона лева за малки и средни предприятия, но още не е обявена мярката. Има още две по-далечни за цифровизация и енергийна ефективност – 100 милиона и за иновации и технологична модернизация още 300. Това, което веднага може да се направи е заделените средства за наддоговаряне за технологична модернизация на малки и средни предприятия- там са 68 милиона лева, класирани са предприятия, но още не е започнало това наддоговаряне. Т. е от тези над 1 милиард лева, които чакат са разплатени всъщност 15-тина процента.

- *Защо е това забавяне?*

Поради недостиг на административен капацитет. Ние предупредихме, че така ще се получи, защото трябва да има лесни правила и критерии, така, че автоматично да се определят правоимащите и да получават пари, а не да се правят дълги оценки и класирания на 27 000 микро и малки предприятия. 27 000 проекта не са оценили в програма „Конкурентоспособност“ за цялото време на нейното съществуване откакто сме в Европейския съюз, че и преди това по програма ФАР.

- *Доколкото разбирам самата процедура е доста тромава?*

Със самата процедура колегите се простреляха в крака, ние ги предупреждавахме да се направи по друг начин. Сега колкото и новото ръководство на министерството да ускоряват оборотите резултатът е такъв. Затова трябва се подбират такива мерки, които да оставят парите при предприятията, а не да им се изземат и после да се преразпределят и класират дълго време. Затова подкрепихме тази мярка за намаляване на ДДС за ресторантьорския бизнес, който е един от най-силно пострадалите от тази криза, включително и при доставката на храна по домовете, което днес беше внесено между двете четения на закона и вярваме ще бъде одобрено. Това е един пример как бързо може да се подкрепят сектори като им се изземват по-малко средства, които са при тях. А не като им се изземат и после да се чака с месеци и може и година докато им се окаже подкрепа. Разбира се тези, които са спрели изобщо работа не могат да се възползват от тази мярка. Там трябва да се търсят други мерки. Виждаме какво се предприема в Европейския съюз. Само за ноември Германия ще задели за малките и средните предприятия 10 милиарда евро, ако сравним с БВП за България това би означавало 300 милиона евро за месец ноември, а ние имаме 300 милиона лева за цялата следваща година за подкрепа на заетостта. При това по-голямата част от тях ще са за разплащания за месеците октомври, ноември и декември. Това са големи разлики. За сметка на това се изливат пари за въоръжаване- бюджетът за следващата година е милиард и 700 милиона т.е ние ще достигнем търсените 2% разходи за въоръжаване от БВП, които трябваше да ги достигнем 2024

година. Ние ще преизпълним това, кому е нужно това и то на върха на кризата. Същото важи и за сектори, които очевидно не са пострадали. Бюджетните заплати са увеличени 10% тази година на всички и с още до 30% на 35 администрации. Имаше многократно добавки в бюджета и увеличаване на заплатите в сферата на сигурността, следващата година е планирано ново значително увеличаване. Сектор „Сигурност“ у нас е префинансиран, ние имаме най-големия дял от бюджетните разходи за сектор „Сигурност“ за целия Европейски съюз. Същото важи и за раздаването на добавки към пенсиите не на най-нуждаещите се. Например тези плащания по 50 лева на пенсионер нито се дават според това кой има най-голям принос в осигурителната система, нито на тези, които имат най-голяма нужда. Ако е еднократно добре, да си купят дезинфектантни, но вече колко месеца ще станат. Това е нефокусирано раздаване на пари. Същото важи и за вдигането на минималната пенсия с 20%, а пък другите с 5%. А то всъщност всички ще бъдат вдигнат с 5% от 1 юли и така излиза, че минималната ще се вдигне с 25%, а другите с 5. Това изкривява принципите на осигурителната система, където трябва да се плащат пенсии според осигурителния принос. Същото важи и за тези детски за богати семейства, които няма да ги усетят, а и не им трябва, но в същото време това увеличава разходите с 390 милиона лева, съответно и дефицитът за следващата година. Виждаме, че има едно несправедливо разпределение на тежестта на кризата. Някои при криза стават по-богати на гърба на тези, които ще връщат заемите, с които първите са станали по-богати. И на гърба на същите тези хора на гърба, на които заради спаднали продажби имат и спаднали заплати, освен това много от тях са останали без работа. Над 110 000 са загубените работни места от февруари досега т.е новоназначените са с 110 000 по-малко от освободените от работа, според данни на НСИ. Ние предлагаме бързи мерки, които да подкрепят предприятията като не им взимат допълнително средства. Едно от тях е болничните- вторият и третият ден да се поемат от НОИ, както беше преди време. Това на година ще остави около 200 милиона в предприятията. Друга възможна подкрепа е таван на годишните разходи за плащанията на предприятията на таксата „задължение към обществото“. Ние имаме най-скъпият ток за индустрията в целия ЕС, така ще продължи явно и догодина. Затова предлагаме да има таван на тези постоянни такси, ако платиш 150 000 да спреш за плащаш до края на годината. Затова са необходими около 100 милиона, за да се подкрепи индустрията.

- *В много сектори алармират за очаквани фалити. Казвате колко са останали без работа, но имате ли данни каква част от предприятията са пострадали и колко се очаква да бъдат засегнати от тази „втора вълна“?*

Такива данни ще има на един по-късен етап, защото фалитът е дълга процедура.

- *Или поне колко са спрели да работят в момента, макар и временно?*

Индустрията беше започнала да се възстановява. Най-ниската точка се достигна през май. Юни, юли и август имаше ръст в продажбите, но при това ново избухване на вълната вероятно тази тенденция ще бъде спряна и трендът ще се обърне обратно надолу. Затова е важно да не се допускат грешките от пролетта. Тези блокади с КПП-та на областните центрове и затрудняване на достъпа на хората до работните места, блокирането на трансграничните товарни превози не трябва да се допуска. Защото българската икономика е отворена. Над 50% и износа, и вноса отнесени към БВП купуваме и продаваме към Западна Европа, за всичко това ни трябва отворени граници.

- *Как ще коментирате новите мерки - за затваряне на нощните клубове, за готвения вечерен час на заведенията и ограничаването на броя на присъстващите на конференции и събития, каквито се организират за различни браншове?*

Виждаме, че всичко това се прави и в другите страни, дано да има някакъв смисъл от това. Но това, което виждаме, че се прави в другите страни е, че веднага се компенсират щетите за тези, на които им се забранява да работят т.е втората част е тази, която у нас никак си отсъства. Затваряме нощните заведения, но как компенсираме работещите в тях и не само в тях, защото има и външни услуги- артисти, охрана. При затваряне те също остават без работа. Самите предприятия освен разходите за заплати имат и други постоянни разходи, които като няма приходи, няма как да се поемат т.е това е, което при нас липсва. При затваряне на нещо в някакъв сектор, веднага трябва да се компенсира. А не след две три години, когато някои няма да ги има.

Важни обществено-икономически и политически теми

Investor.bg

✓ Населението в България през 2019 г. - продължава да намалява и застарява

В сравнение с 2018 г. населението на страната намалява с 0,7%, отчита анализ за демографското развитие

През 2019 г. текущата демографска ситуация в България се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, ниски нива на раждаемост (с коефициент 8,8‰ – при средна стойност за Европейския съюз от 9,5‰) и високи нива на обща смъртност. Задълбочава се дисбалансът в териториалното разпределение на населението.

Това се посочва в отчет за 2019 г. за изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030 г.).

Към 31 декември 2019 г. населението на България е 6 951 482 души, което представлява 1,4% от населението на Европейския съюз. В сравнение с 2018 г. населението на страната намалява с 48 557 души, или с 0,7%.

Подобно на предходните години, намалението на населението през 2019 г. в България се дължи главно на отрицателен естествен прираст, а не на външна миграция - в резултат на отрицателния естествен прираст населението намалява с 46 545 души, а в резултат на механичния прираст (нетното салдо от външната миграция) – с още 2012 души.

След 1990 г. демографското развитие на страната се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението. Намалението на населението в страната в резултат на отрицателния естествен прираст се дължи главно на високите нива на общата смъртност и на продължителния акумулиращ ефект на ниската раждаемост. Ниската раждаемост не може да компенсира значително по-високите нива на смъртност.

Намалението на населението, измерено чрез коефициента на естествения прираст, е минус 6,7%. Коефициентът на естествения прираст в градовете е минус 4,4%, а в селата – минус 13,1%.

През 2019 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст.

Най-значимата демографска тенденция в развитието на населението е процесът на застаряване. В края на 2019 г. лицата на 65 и повече навършени години са 1 504 088, или 21,6% от населението на страната. В сравнение с 2018 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0,3 процентни пункта.

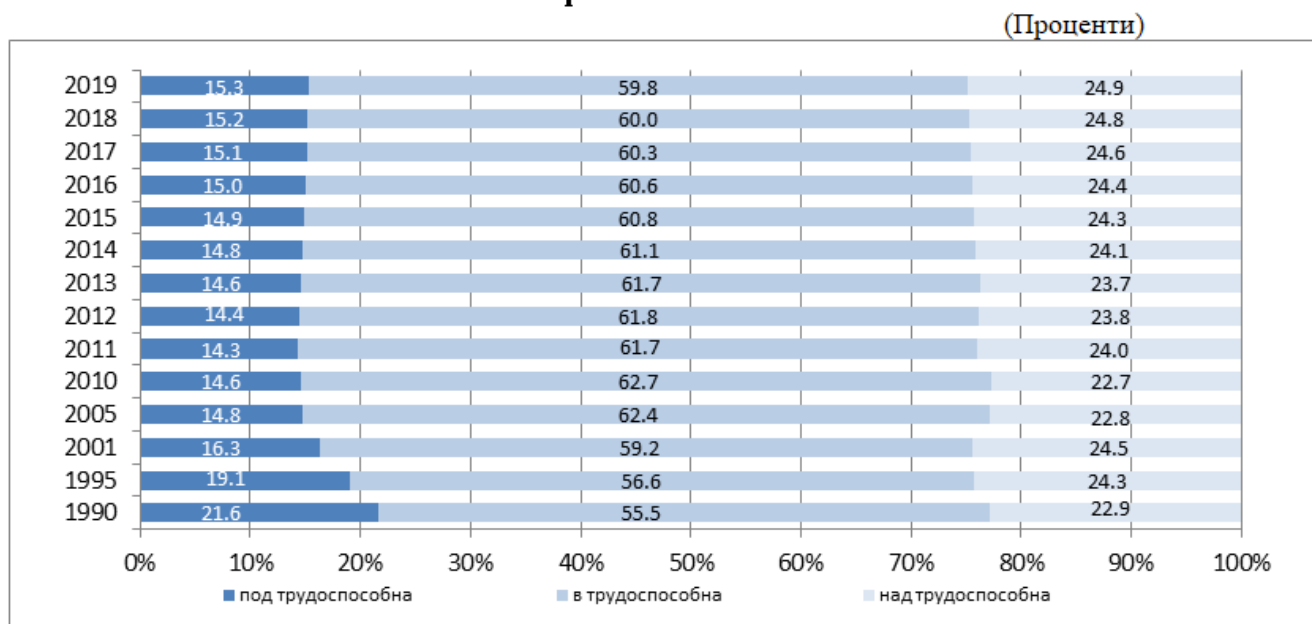
Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 25,1%, а на мъжете – 17,9%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея – на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Застаряването на населението води до повишаване на неговата средна възраст, която от 40,4 години през 2001 г. и достига 43,9 години в края на 2019 година.

Икономическите последици от застаряването на населението са свързани с ограничаване на потенциала за нарастване на работната сила, което ограничава и възможностите за растеж на икономиката, пише в отчета.

Неравномерно е и разпределението на населението в страната, което може да има отражения върху икономическия растеж и устойчивото развитие в дългосрочен план. Към 31.12.2019 г. в градовете живеят 5 125 407 души, или 73,7%, а в селата – 1 826 075 души, или 26,3% от населението на страната. Демографските дисбаланси се превръщат в проблем на макро-фискалната стабилност и устойчивостта на всички социални системи. Решаването на демографските проблеми в дългосрочен план изисква устойчиво мобилизиране на целия наличен ресурс и използване на всички налични инструменти на държавата, смятат авторите на доклада.

Фигура 14: Население под, във и над трудоспособна възраст към 31.12¹⁵

Източник: НСИ

Като положителни тенденции през 2019 г. могат да бъдат отбелязани намаляването на детската смъртност, намаляването на броя на умрелите лица (но придружено с увеличаване на коефициента на обща смъртност), увеличаването на очакваната средна продължителност на живота, увеличаването на тоталния коефициент на плодовитост и задържането му на ниво, близко до средното за страните-членки на Европейския съюз, увеличаването на броя на сключените бракове, подобряването на жизнения стандарт и качеството на живот на населението.

През 2019 г. в страната са регистрирани 61 882 родени деца, като от тях 61 538 (99,4%) са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 659 деца, или с 1,6%.

Средната възраст на жените при раждане на първо дете се увеличава от 27,2 години през 2018 г. на 27,3 години през 2019 г.

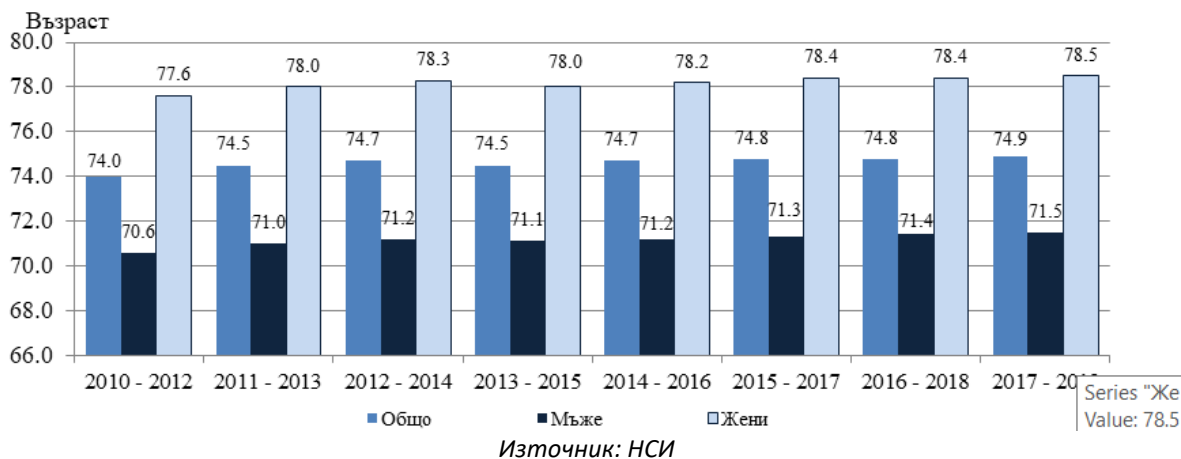
През 2019 г. броят на извънбрачните раждания е 36 199, или 58,5% от всички раждания. Това е известно намаление спрямо 2018 г. с 457 извънбрачни раждания.

Тоталният коефициент на плодовитост за поредна година се задържа на нива около 1,5. През 2019 г. средният брой живородени деца от една жена е 1,58, което е увеличение с 0,02% спрямо 2018 г. За сравнение, през 2001 г. той е бил 1,24, а през 2016 г. – 1,54. Очакванията за раждаемостта в следващите десетилетия са тя да продължава да намалява, основно поради намаляване на родилните контингенти. Реалистичните възможности на държавата са свързани с предприемане на мерки за поддържане в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план на коефициент на плодовитост около 1,5.

В сравнение с 2018 година броят на умрелите лица намалява с 443, или с 0,4%. Общият брой на умрелите лица през 2019 г. е 108 083 души, а коефициентът на обща смъртност – 15,5‰. Нивото на обща смъртност обаче, продължава да е твърде високо.

Като най-положителна демографска тенденция може да се отбележи значителното намаляване на детската смъртност през последните години. През 2019 г. в страната са починали 342 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност е 5,6‰. Това е най-ниската регистрирана в страната стойност. През 2001 г. коефициентът на детска смъртност е бил 14,4‰, през 2005 г. – 10,4‰, а през 2018 г. – 5,8‰.

Фигура 9. Средна продължителност на предстоящия живот по пол и периоди

Средната продължителност на предстоящия живот общо за населението на страната, изчислена за периода 2017-2019 г., е 74,9 години и спрямо предходния период (2016-2018 г.) се увеличава с 0,1 година. Средната продължителност на живота при мъжете е 7,5 години, докато при жените е със 7,0 години по-висока – 78,5 години. Средната продължителност на предстоящия живот е с 3 години по-висока за населението в градовете (75,8 години), отколкото за населението в селата (72,8 години).

Към 1 януари 2020 г. населението на Европейския съюз (ЕС) е 447,7 млн. души

Повече смъртни случаи, отколкото раждания

На 1 януари 2020 г. населението на ЕС с 27 страни-членки е 447,7 млн., което е спад с 12,8% спрямо 513,5 млн. в 28-те страни-членки към 1 януари миналата година, сочат данните на Евростат.

Спадът се дължи предимно на оттеглянето на Великобритания на 1 февруари 2020 г., което е довело до свиване на населението на съюза с 13%. Общата промяна на населението на 27-те страни-членки е положителна с 0,9 млн. жители повече през 2019 г. благодарение на нетната миграция.

Естественят прираст на населението на Европейския съюз е с негативни стойности от 2012 г., което е резултат от повече смъртни случаи, отколкото раждания – 4,7 милиона умрели и 4.2 милиона родени през 2019 г.

Увеличава се населението в осемнадесет държави-членки на ЕС

През 2019 г. населението се е увеличило в осемнадесет държави-членки на ЕС и е намаляло в девет. Най-голямо относително увеличение се наблюдава в Малта (+41,7 на 1 000 жители), пред Люксембург (+19,7‰), Кипър (+13,7‰), Ирландия (+12,1‰) и Швеция (+9,5‰). За разлика от тях, най-голямо намаление има в България (-7,0‰), Латвия (-6,4‰), Румъния (-5,0‰), Хърватия (-4,4‰), и Италия (-1,9‰). Като цяло, през 2019 г. населението на ЕС се е увеличило с 0.9 милиона души (+2,1‰).

Най-висока е раждаемостта в Ирландия, а най-ниска - в Италия

През 2019 г. в ЕС са родени 4,2 млн. бебета, с 2,2% по-малко спрямо предходната година. В държавите-членки най-високите нива на раждаемост през 2019 г. са регистрирани в Ирландия (12,1 на 1 000 жители), следвана от Франция (11,2‰), Швеция (11,1‰) и Кипър (10,9‰), докато най-ниските са регистрирани в държавите-членки: Италия (7,0‰), Испания (7,6‰), Гърция (7,8‰), Финландия (8,3‰) и Португалия (8,4‰).

На равнище ЕС коефициентът на раждаемост през 2019 г. е 9,3 на 1000 жители.

Междувременно в ЕС са регистрирани 4,7 милиона смъртни случаи през 2019 г., с 0.9% по-малко от предходната година. Най-ниска е смъртността в Ирландия (6.3 на 1 000 жители), Кипър (6,8‰), Люксембург (6,9‰), следвани от Малта (7,3‰) и Швеция (8.6‰). В другия край на скалата са България (15,5‰), следвана от Латвия (14,5‰), Литва (13,7‰), Румъния (13,4‰) и Унгария (13,3‰), които са с най-високи коефициенти на смъртност.

На равнище ЕС смъртността е 10,4 на 1 000 жители.

✓ Борисов разпореда да има изнесени пунктове за прегледи пред всяка болница

Всеки министър да бъде на първа линия неотстъпно в своята сфера, нареди премиерът

Министрите да са непрекъснато на първа линия, до хората, да обезпечат дейността на всички работещи. Това е наредил премиерът Бойко Борисов на работно онлайн съвещание с членовете на правителството.

"Само така икономиката ще продължи да работи и ще има средства за мерките. Държавата трябва да върви и да не затваря. Начинът за това е един - маски и дистанция. Докато не се намери лекарство, трябва да сме гъвкави и отговорни", заявява Борисов в поредно видео, записано под карантина.

Според Борисов до март-април ваксина ще има. "Дотогава всеки министър неотлъчно до сектора си, а най-добрите лекари пред болниците. Да помагат, да успокояват, да лекуват. Дойде времето да изведем държавата от този безпрецедентно тежък момент. И ще го направим! След това нека народът да реши кой да управлява. Ние ще подсигурим не само гражданите и бизнеса, но и наследниците ни във властта", коментира още той.

По думите му правителството трябва да е като юмрук заедно с народа.

"Най-трудно е сега да се управлява и най-лесно е сега да се откажем. Но ние трябва да оправдаем доверието на хората. Те ни повярваха, още сме първа политическа сила. Народът осъзна какъв преврат ни се готвеше и какви са целите му: да няма бюджет, държавата да фалира и да няма правителство. Не им се получи на нашите опоненти. Няма да подадем оставка и ще изведем държавата от кризата", закани се той.

"За радост" и опозицията, като понесе щетите, добротата започна да им се връща и разбраха какво е ти да си клечката, коментира Борисов. Когато ти станеш клечката, не ти е толкова безразлично дали клечката ще си замине, посочи той, вероятно по адрес на социалдемократа Корнелия Нинова, която също е заразена с коронавируса.

Премиерът разпореда на министъра на здравеопазването пред всяка болница у нас, както държавна, така и частна, да се организират изнесени пунктове, в които докараните пациенти бързо да бъдат диагностицирани и насочени към необходимата им медицинска помощ.

"Ползват всичко - пожарни, полиция, облеклата. Ананиев е подсигурил абсолютно всичко финансово, което е необходимо. Лекарства - всякакви видове за всякакви болни. Всичко това трябва да се прави незабавно", категоричен беше Борисов. Министър-председателят добави също, че е важно българските граждани да бъдат информирани, че ако са били контактни на лица с COVID-19, следва да се самоизолират незабавно.

По думите му институции като НОИ и МЗ разполагат с хотелски бази и санаториуми из страната, които също могат да се използват за настаняване. По този начин може да се намали допълнително натискът върху болниците, където това е възможно. Според премиера е от изключително значение да има гъвкавост и да продължи извършването на наложителните операции.

Според министър-председателя Бойко Борисов е важно също така да не спират съдебните процеси и където е възможно институциите да функционират онлайн. "Държавата не трябва да бъде затваряна. В много държави това е лесен подход - локдаун, затваряме, най-лесно, най-чисто. Ние трябва да убедим хората с разум", заяви премиерът.

Борисов посочи още, че в този труден период е от голямо значение взаимодействието и с местната власт. "Помагайте на кметовете с всичко, каквото може", разпореда още Борисов на министрите и добави в заключение - "всичко трябва да работи, но хората трябва да се пазят, маски, дистанция, за да не спре животът".

✓ Covid вирусът влиза в наредба за рискови биологични агенти на работното място

Covid-19 може да причини тежко заболяване у хората и представлява сериозна опасност, по-специално за по-възрастните работници

Вирусът, причинил пандемията от Covid-19, да бъде вписан в специалната наредба за защита на работещите, изложени на рискове от биологични агенти на работното си място. Това предвижда проект за изменение и допълнение на наредбата за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа.

Документът е публикуван за обществено обсъждане.

Включването на коронавируса в специалната наредба се налага заради транспонирането в българското законодателство на промените в европейската директива за защита от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа.

Очаква е наредбата да влезе в сила на 24 ноември. Обичайно промяна в подобна директива отнема от 6 месеца до 1-2 години, но в настоящия случай това се случи изключително бързо.

Основният спор при преговорите със синдикатите и на европейско, и на национално ниво беше в коя група за защита да бъде включен вирусът Covid-19 - в най-тежката четвърта, в която влизат заболявания с висок риск, за които няма лечение, или в трета. В крайна сметка той беше класифициран като човешки патоген в рисковата група три. В мотивите за промени в наредбата е посочено, че въпреки че понастоящем няма ваксина, нито ефективно лечение, в международен план се полагат значителни усилия и вече има установен значителен брой потенциални ваксини.

Посочва се също така, че Covid-19 може да причини тежко заболяване у хората сред заразеното население и представлява сериозна опасност, по-специално за по-възрастните работници и тези със съпътстващи медицински проблеми или хронично заболяване.

Вирусът, наречен „коронавирус 2, свързан с тежък остър респираторен синдром“ или накратко „SARS-CoV-2“, който предизвика пандемията от COVID-19, показва големи сходства със свързания с ТОРС коронавирус и вируса MERS. Предвид наличните понастоящем епидемиологични и клинични данни относно характеристиките на вируса, като например моделите му на предаване, клиничните му характеристики и рисковите фактори за заразяване, с промените SARS-CoV-2 се добавя в приложение III към Директивата, за да се осигури непрекъснатата адекватна защита на здравето и безопасността на работниците при работа.

С проекта на наредба се предлага промяна в националното законодателство, като се актуализира списъкът на биологичните агенти, за които е известно, че заразяват хората, класифицирани според тяхната степен на риск от инфекция, във връзка с най-новите познания, свързани с развитието на науката, особено по отношение на таксономията, номенклатурата, класификацията и характеристиките на биологичните агенти, както и наличието на нови биологични агенти.

Актуализират се и разпоредбите по отношение на дейностите, в които работниците са изложени или са потенциално изложени на биологични агенти в резултат от тяхната работа, и мерките, които трябва да бъдат взети при дейност, при която е вероятно да съществува риск от експозиция на биологични агенти, за да се определят видът, степента и продължителността на експозиция на работниците на биологични агенти.

Банкеръ

✓ Разширява се обхватът на гаранционната програма на ББР в подкрепа на бизнеса

Българска банка за развитие (ББР) изготви промени в гаранционната програма за подкрепа на малкия и среден бизнес, пострадал от пандемията COVID-19. С тях се разширява обхватът на правителствената мярка, като се предоставя възможност на по-голям брой компании от най-засегнатите от пандемията сектори да се възползват от нея. С решението на МС от 28.10.2020 г. се увеличава размерът на гарантираните от ББР заеми, които вече ще може да достига 2 млн. лева. С 6 месеца, до средата на юни 2021 г., се удължава срокът за кандидатстване. Сред допустимите компании вече са и големи предприятия, които са регистрирани като търговски дружества в страната.

ББР гарантира **80%** от размера на заемите, като процентът се запазва и след одобрените промени. За да повишат склонността си да кредитират обаче, както и за да могат да намалят размера на лихвите по заемите, банките-партньори имат право да изискват вещни обезпечения в размер до **50%** от стойността на кредитите, които договарят.

С приетите промени по програмата вече ще могат да кандидатстват предприятия, чийто персонал надвишава **250 души**, както и такива с годишен оборот над **97,5 млн. лв.** или със стойност на активите над **84 млн. лв.** По този начин ще се даде достъп до ликвиден ресурс и за по-големи предприятия, включително в сферата на туризма и транспорта, които до този момент бяха извън обхвата на правителствената мярка. Чрез нея ще бъдат подкрепени и по-големите местни производители, чийто бизнес осигурява заетост за цели региони в страната.

Приоритет в програмата остава финансирането на МСП, като минималната квота ще бъде поне 60% от формираните портфейли от кредити.

Увеличава се и абсолютният максимален размер на кредитите към едно и свързани лица от **300 хил. лева на 1 млн. лева** за МСП и на **2 млн. лева** за големи предприятия, които обаче следва да са търговски дружества по смисъла на Търговския закон. По програмата няма да е допустимо финансирането на сдружения и на така наречените дружества по ЗЗД.

Сред съществените подобрения в механизма е възможността за отпускане на финансов ресурс за инвестиции, не само за оборотен капитал.

Предвидено е увеличаване на лимита на гаранционни плащания от страна на ББР към търговските банки по програмата (САР) от 30% на 50%.

С 6 месеца ще бъде удължен крайният срок за кандидатстване за финансиране – фирмите могат да подават искания пред търговските банки до 20.06.2021 г. С още една година ще бъде удължен и срокът на предоставената от ББР гаранция по портфейлите от кредити. Това ще позволи допълнително подобряване на схемите за плащанията по заемите – от 5 на 6 години.

ББР предвижда още облекчаване на процеса за установяването на затруднено положение на фирмите по време на корона-кризата, намаляване на изискванията за усвояване на средства по оборотните кредити, както и опростяване на процедурата за предявяване на плащания по предоставената от ББР гаранция. Съществуващите заеми, които ще се включват в гарантирания от ББР портфейл вече ще са с по-дълъг гратисен период – до 30.06.2021 г.

Промените ще влязат в сила след одобрение на Европейската комисия и след подписване на допълнителни споразумения с всяка от търговските банки-партньори по програмата.

Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП, пострадали от извънредната ситуация и пандемията COVID-19 стартира като антикризисна мярка през м. май 2020 г. До момента партньори по нея са 8 търговски банки, които отпускат заеми до **300 хил. лева** за компании със спад на оборота, съкратили персонал, затворили производствени помещения и офиси, с неполучени вземания от клиенти и неразплатени суми към доставчици.

До момента от програмата са се възползвали **643 компании**, за които ББР е потвърдила гаранции върху финансиране в размер на **90,7 млн. лева**. Предприятията са в едни от най-тежко пострадалите от пандемията сектори: търговия, туризъм, производство и транспорт.

✓ България очаква 50 млрд. лв. от ЕС за десет години

12-те млрд. лева в рамките на Плана за възстановяване и устойчивост са само един от европейските инструменти, с които ще се възстановява икономиката от щетите, причинени от коронавируса, заяви вицепремиерът Томислав Дончев. Той посочи, че сумата, която ще е на разположение на България до 2030 г., е 50 млрд. лв.

Вицепремиерът Дончев обясни, че става дума за кохезионната политика, директните плащания, Програмата за развитие на селските региони, 1,3 млрд. лв. за бързи мерки срещу пандемията и икономическата криза, 2,3 млрд. лв. за т.нар. „Справедлив преход“. По думите му новият програмен период започва с началото на следващата година, а амбицията на

правителството е и възстановителният план да е готов в рамките на 2 месеца след обсъждане с всички заинтересовани страни.

Вицепремиерът каза още, че са предложени близо 100 проекта за повече от два пъти от разполагаемото финансиране. На въпрос как ще се контролира усвояването на евросредствата Томислав Дончев отговори, че има национални одитни органи и независимо от тях работещи европейски одитори, при данни за нарушения ще бъдат ангажирани МВР, националната и европейската прокуратури, както и ОЛАФ.

Той отбеляза, че сектори като образованието, индустрията, социалната сфера, развойната дейност и енергийният пазар трябва да бъдат реформирани. „Българската индустрия е много енергийно ефективна. За единица БВП българка фирма консумира 3,6 пъти повече енергия от средноевропейска фирма“, посочи Дончев и обясни, че мерките ще позволят, например, подмяна на остарели машини, ремонти на индустриалния сграден фонд и т.н.

Вицепремиерът отбеляза също, че ще има и възстановяване на програмите за енергийна ефективност на жилищните сгради. „Да спрем да я свеждаме само до пакетирание на сградите с фасадна изолация и дограма“, призова Томислав Дончев пред bTV. По думите му трябва да започнат да се монтират слънчеви панели и термопомпи на по-големите сгради.

✓ Правителството ще изригне с гранд харчове в следващите два месеца

Кабинетът отново ще действа по вече утвърдената практика на ударни харчове в края на годината. Това загатват данните за изпълнението на бюджета, от които става ясно, че към октомври 2020 г. в хазната все още има излишък в размер на 618 млн. лева.

На месечна база за октомври се очаква салдото да бъде дефицит в размер на 253,4 млн. лв. От Министерството на финансите поясняват, че са извършени по-високи разходи, свързани със социално-икономически мерки за минимизиране на ефектите от кризата, в т.ч. плащания по мярка 60/40, изплащане на месечна добавка към пенсии в размер на 50 лева, плащания към земеделските стопани, както и други разходи по одобрените мерки, което заедно с традиционно по-високите разходи през есенно-зимния сезон се отразява в текущо превишение на разходите над приходите за октомври.

Традиционните за края на годината големи харчове се оценяват на няколко милиарда лева. Заедно с проектобюджета за 2021 г. правителството предложи и актуализация на тазгодишната финансова рамка. В нея се предвижда хазната да приключи годината с дефицит в размер на около 5.2 млрд. лв. Точно преминаването от 618 млн. лв. излишък към над 5 млрд. лв. дефицит отваря вратата за реализацията на гранд харчовете от страна на изпълнителната власт.

Първите индикации са, че отново ще се финансират близките до сърцето на премиера Борисов пътни проекти. В актуализацията на Бюджет 2020 е записано, че ще бъдат отпуснати допълнително 758 млн. лв. за пътища.

49,5 млн. лв. са предвидени за неотложни дейности по укрепване на свлачища. Ще бъдат извършени неотложни дейности на 74 обекта за укрепване на участъци от републиканската пътна мрежа. За текущ ремонт и поддръжка на републиканската пътна мрежа са заделени допълнително **367 млн. лева**. За ремонтни дейности по магистралите „Хемус“, „Тракия“, „Люлин“ и „Струма“ се предлага да бъдат осигурени още **204,3 млн. лв.** За вече извършени неотложни ремонтни дейности трябва да бъдат разплатени **114,3 млн. лв.**, а още **90 млн. лв.** е необходимо да бъдат осигурени за стартирал неотложен превантивен ремонт на компрометиран участък от АМ „Тракия“, като договор за изпълнение е сключен с държавната фирма „Автомагистрала“ ЕАД. Още **137,4 млн. лв.** са необходими за дейности по проекта за строителство на магистрала „Струма“ и за проекта „Модернизация на път I-8 „Калотина-Софийски околоръстен път“.

Освен за пътища с актуализацията на бюджета ще бъдат осигурени още **7,5 млн. лв.** за доизграждане и експлоатация на тол системата. От бюджета ще бъдат осигурени и **50 млн. лв.** за авансово плащане за машините за гласуване за предстоящите през 2021 г. избори. **25 млн. лв.** ще бъдат дадени за инвестиционни проекти в отбраната.

Приходи и разходи

Приходите в бюджета към октомври 2020 г. се очаква да бъдат в размер на 36.31 млрд. лв. (81,8 % от актуализирания годишен разчет). Съпоставени със същия период на 2020 г., данъчните и неданъчните приходи по консолидираната фискална програма към октомври 2020 г. се свиват с 410,9 млн. лв., докато постъпленията от помощи нарастват с 404,7 млн. лева. През последните месеци се наблюдава плавно подобрене при основните данъци, с което постепенно се компенсира натрупаното забавяне през първите месеци след избухването на пандемията, пояснява Министерството на финансите.

Разходите по консолидираната фискална програма към октомври 2020 г. са в размер на 35.69 млрд. лв., което е 74,5 % от актуализирания годишен разчет. За сравнение разходите към октомври 2019 г. бяха в размер на 35.23 млрд. лева. При съпоставката на разходите със същия период на предходната година следва да се има предвид ефекта в 2019 г. от извършените разходи по реализирането на проекта за придобиване на нов тип боен самолет за българските ВВС, които са с еднократен характер, казват от министерството.

Узаконяването на по-големите дефицити

Както "Банкеръ" съобщи, на 29 октомври парламентарната комисия по бюджет и финанси одобри на първо четене предложените от Министерския съвет промени в Закона за публичните финанси, които предвиждат премахване на законоустановения праг за бюджетен дефицит в размер на 3% от БВП.

Измененията се правят, защото заложеният дефицит за 2020 г. надхвърля тази бариера. Според разчетите на финансовия министър Кирил Ананиев държавната хазна в следващите три години неминуемо ще приключва на минус. Правителството фиксира бюджетен дефицит от 5.2 млрд. лв. за 2020 г. и още 4.9 млрд. лв. за 2021 г., тоест общо над 10 млрд. лв. за две години. Съотношението на дефицита спрямо БВП е съответно 4.4% и 3.9 процента и едва през 2023 г. се очаква дефицитът да намалее до 1.8% от БВП.

✓ Не корупцията, а скъпият ток бил големия проблем на BG-енергетиката

Българинът е за енергийна ефективност, но ако държавата плаща

Високата цена на електроенергията е сериозен проблем за нашата енергетика, смятат 30% от хората у нас. В същото време едва 5 на сто от анкетирания са на мнение, че си патят заради корупцията в сектора. Това показват данните от социологическо проучване, направено от Националния център за парламентарни изследвания. Кой знае защо обаче по-голямата част от анкетирания подминават очевидното: от години за енергийния отрасъл се говори само като за развъдник на корупционни практики за милиони левове. А и въпросното "говорене" е подкрепено с доказателства - уволнени ресорни министри, осъдени "енергийни" чиновници и т.н.

Очевидно е, че колкото по-слабо е запозната публиката с темата „Енергетика“, толкова по-често посочва като основен проблем на сектора високата цена на тока за битови нужди. В споменатото проучване са участвали 1000 души като анкетата е направена през септември тази година.

За всеки десети интервюиран сериозен проблем представлява лошото управление, а за 6% – енергийната зависимост на България от други държави. Хората, определящи се като високо информирани по темата, по-често от останалите посочват тези два проблема като най-сериозните предизвикателства пред отрасъла.

Малко над половината от пълнолетните българи (51%) пък одобряват поставената от Европейския съюз цел за предлагане на конкурентни цени на енергията за крайните потребители. Докато 46 на сто одобряват политиката на Брюксел за енергийна ефективност и саниране на сгради. Но с една уговорка – държавата да плаща. И само една малка част са готови бръкнат в собствения си джоб за санирането на кооперациите, в които живеят.

Проучването показва също така, че българските граждани продължават да са все така незапознати с основните принципи и идеи на Зелената сделка на Евросъюза.

Колкото до свободния енергиен пазар, анкетирания очакват той да доведе до намаляване на цените на електроенергията и до по-добра конкурентоспособност.

Необходимо е да се отбележи, че мнозина у нас осъзнават колко много е зависима енергетиката ни от външни фактори. Практически всеки трети запитан е на мнение, че България не може да бъде енергийно независима. Тази теза се защитава по-често от хората на възраст между 30 и 49 години, с висше образование и живеещи в София. Отговаряйки на допълнителен въпрос, 52 на сто са убедени, че страната е енергийно зависима от Руската федерация. А превръщането ѝ в енергийно независима се смята за възможно от 42% от анкетирания.

Що се отнася до цената на природния газ, 28% са на мнение, че тя зависи от развитието на енергийната структура, а 27% - от ефективната координация в ЕС.

Интересното е, че българите сериозно подкрепят изграждането на нова газова инфраструктура. Цели 72,9 процента одобряват строежа на „Балкански поток“, 63,5 на сто са за завършването на газовия интерконектор с Гърция, 59,6% се изказват положително за строителството на нови газови централи. Положително е отношението и към изграждането на мащабни ВЕЦ по река Дунав, каквито са проектите за каскади Никопол-Турну Мъгуреле и Силистра-Кълъраш.

Всеки четвърти интервюиран (27%) смята, че България приоритетно трябва да развива ядрената енергетика, докато 36 на сто са за фотоволтаиците. Сред другите видове първична енергия се посочват ВЕЦ-овете (25%) и енергията от вятъра.

Почти 72 на сто от хората очакват екологично чистата енергия да не е по-скъпа от тока, произвеждан от другите централи. Само 14% са изразили съгласие, че цената на електроенергията, произведена според най-високите екологични изисквания, би трябвало да е по-висока.

✓ Новата селскостопанска политика на ЕС удря големите играчи през ръцете

България очаква 5 милиарда евро за директни плащания

Страните от Европейския съюз все още не знаят дали да се радват или да се готвят за криза в земеделския сектор. Зелената сделка промени правилата, затова е трудно да се определи колко пари ще получат и какви "вратички" ще могат да използват при преразпределянето на средствата до 2027 година.

Кой колко ще получи, това е големия спор между правителствата и Европарламента, седмици преди да влезе в сила новият седемгодишен бюджет на съюза. Едно обаче е сигурно – пандемията изисква по-гъвкава политика, така че ангажираните в тази сфера ще трябва да гарантират сигурността на хранителните доставки. Строгите екоизисквания на евродепутатите и скромните възможности на част от държавите в това отношение се оказаха ябълката на раздора. Още повече, че става дума за един от най-сериозните бюджети. През юли за селското стопанство бяха гласувани 344 милиарда евро. От тях за България се очертават около 5 милиарда за директни плащания и около 2 милиарда за развитие на селските райони.

Междувременно евродепутатите приеха позицията си за реформирането на селскостопанската политика на ЕС за периода след 2022 година. Тази стъпка бе крайно необходима, защото от последната такава реформа измина твърде много време. От тогава условията се промениха значително, а и бяха отчетени хиляди злоупотреби с общите средства. Всичко това налага спешна смяна на модела, а и гаранции, че с тези пари няма да се злоупотребява.

Сегашните правила ще важат до 31 декември, а страните-членки и парламентът така и не напредват в преговорите. Интересите са големи, защото общата селскостопанска политика представлява 34,5% от бюджета на общността за тази година или 58,12 млрд. евро. Около 70% от тях отиват за подпомагане на доходите на 6 до 7 милиона земеделски стопанства. Затова не е случайно, че споровете са ожесточени. Евродепутатите обявиха, че ще подкрепят приемането на нова политика само при промяна в модела. Те настояват за запазване на равнопоставени условия на конкуренция, а националните правителства да изготвят стратегически планове, които Европейската комисия да одобри. Чак тогава да започне разпределянето на парите.

България не изказа категорична позиция. Страната ни гласува с "въздържал се" на последната среща на Съвета на ЕС по селско стопанство, проведена на 19-20 октомври.

Нов модел – ново финансиране

Европарламентът е за по-строги изисквания за борба с климатичните промени. Това на практика ще е предварителното условие, които всеки земеделец ще трябва да изпълнява, за да получава директни плащания. Друго задължително условие ще е най-малко 35% от бюджета за развитие на селските райони да бъдат насочени към видовете мерки, свързани с околната среда и климата.

Минимум 30% от средствата за директни плащания също следва да се използват за т. нар. екосхеми, които ще са доброволни, но според евродепутатите биха могли да увеличат доходите на земеделските производители.

На всяка държава от общността ще ѝ се наложи да създаде звена за консултантски услуги в областта на селското стопанство, както най-малко 30% от финансирането им с европейски пари се използва за подпомагане на земеделските стопани, които се борят с изменението на климата. Още по-трудно за изпълнение ще е изискването земеделците да използват най-малко 10% от земите си за оказване на положително влияние върху биологичното разнообразие, като например засаждането им с определени видове храсти, непродуктивни дървета, създаването на езера.

По-малко пари за големите стопанства

Евродепутатите гласуваха и за прогресивно намаляване на годишните директни плащания за земеделските стопани и ограничаването им до 100 000 евро. На тях обаче би могло да се разреши да приспадат 50% от заплатите, свързани със селскостопанската дейност, от общата сума. Най-малко 6% от националните директни плащания следва да се използват за подпомагане на малките и средните земеделски стопанства, но ако се използват повече от 12 на сто, прилагането на горна граница ще е доброволно. Досега 80% от бюджета на общата политика отиваше при 20% от най-едрият земеделци. Преди време Еврокомисията се опита да предложи ограничение от 100 хил. евро върху отделните плащания, но тогава - през юли, това бе отхвърлено от страните-членки след яростната съпротива на Чехия.

Необходимо е да се отбележи, че държавите членки ще могат да използват най-малко 4% от своите бюджети за директни плащания за подкрепа на младите земеделски стопани. Субсидии ще получават само онези, които извършват поне минимална селскостопанска дейност.

Изключват се лошите практики от сегашния програмен период да се подпомагат фирми, експлоатиращи летища, предоставящи железопътни услуги, услуги в сферата на недвижимите имоти, притежаващи водни съоръжения, спортни игрища и места за отдих.

Строги санкции за нарушителите

Европарламентът държи да бъдат увеличени санкциите за онези, които системно не спазват изискванията на ЕС, например в областта на околната среда и хуманното отношение към животните. Тези санкции ще са 10% от размера на плащанията, които земеделските стопани имат право да получат (при 5% сега).

Предстои и създаването на специален механизъм за подаване на жалби. Той ще обслужва земеделците и бенефициерите от селските райони, които са станали жертва на несправедливост.

Добра новина за българските стопани: Край на окрупняването в земеделието

Приетият таван на директните годишни плащания от 100 000 евро ще сложи край на окрупняването в земеделието. За страна с концентрация на земеделските субсидии, каквато е България, това е социално значим пробив. Така парите ще стигат до повече производители, коментира евродепутатът Иво Христов.

"С тази стъпка ключови сектори на животновъдството, голяма част от които малки ферми у нас, ще могат да получават национално финансиране поне до края на следващия програмен период", обясни Христов и открои като "особено важно" и предложението за засилване на сътрудничеството между държавите членки за защита правата на селскостопанските работници.

Български граждани, работещи в селското стопанство в други страни на ЕС, сега са ощетявани, експлоатирани и живеят в мизерни условия. Следващата Обща селскостопанска политика поставя акцент върху защитата на техните права.

✓ Финансовите министри от еврозоната ще търсят отговор на надигащата се втора COVID вълна

На фона на втора вълна от коронавируса в цяла Европа финансовите министри от еврозоната ще обсъдят във вторник как да отговорят на все по-мрачната икономическа перспектива.

През юли лидерите на ЕС се споразумяха да стартират план за възстановяване в размер на 1,8 трилиона евро, който ще помогне за стимулиране на икономиката през следващите седем години. Правителствата на блока и Европейският парламент обаче все още не са постигнали консенсус за този план.

"Ние сме обединени и решени да използваме всичките си сили, за да се изправим срещу втората вълна. Първият ни приоритет е да приложим плана за възстановяване възможно най-скоро", каза председателят на Еврогрупата Паскал Донъхоу.

Политиците сега се фокусират върху възможно най-бързото постигане на споразумение по пакета. По-голямата част от парите вероятно ще започнат да текат към икономиките от средата на следващата година до края на 2023 г.

Настроението сред финансовите министри от еврозоната е категорично за запазването на националната фискална подкрепа засега, особено след като правилата на ЕС, ограничаващи размера на дефицитите и дълга, са в дерогация поради пандемията.

Подкрепата ще е необходима, тъй като Франция, Германия, Белгия, Австрия, Португалия и други страни са решили да затегнат ограниченията за движението на хората и са затворили част от предприятията за целия ноември, а броят на инфекциите и хоспитализациите на пациенти с COVID-19 скача рязко.

✓ **Икономисти очакват спад на БВП на еврозоната през четвъртото тримесечие**

Новите ограничения и прекратяването на дейността на ред бизнеси на територията на Стария континент в резултат на поредния пандемичен взрив от COVID-19 предизвика поредица преоценки на прогнозите за икономическия растеж на еврозоната. Икономисти, анкетирани от "Файненшъл таймс", очакват БВП на общността да се свие с 2.3% през четвъртото тримесечие спрямо третото.

Блокът на еврото е постигнал 12.7% тримесечен ръст в периода от юли до септември, стана ясно от публикуваната в края на октомври първоначална оценка на Евростат. Растежът на целия Европейски съюз е бил 12.1 процент. Тези увеличения са най-големите от 1995-а когато Евростат започва да събира данни по този показател. Подемът следва драстичните сривове през второто тримесечие когато БВП на еврозоната пада с 11.8%, а на ЕС - с 11.4 процента.

Въпреки впечатляващия растеж на блока на еврото през второто тримесечие, БВП на общността остава под предпандемичните си равнища. Което, в комбинация с подновените рестрикции, обявени през последните дни от Франция, Германия и от други държави, провокира икономистите да осъвременят прогнозите си за икономическата перспектива. От общо 18 експерти от водещи банки и институции, анкетирани от "Файненшъл таймс", 17 очакват БВП на еврозоната да се свие отново през четвъртото тримесечие. Повечето от тях са предвиждали растеж при предишните си прогнози.

Равнищата на заразените на територията на Стария континент продължават да растат, сочат данни на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията, публикувани на 1 ноември. В Белгия - най-тежко засегната страна членка на блока на еврото - заболелите от коронавируса са скочили до 1702 на всеки 100 хил. жители на 31 октомври. Нивото на заразените в Чешката република - втората най-сериозно поразена държава от ЕС - е било 1561 на 100 хил. души. В Словения и в Люксембург заболелите са надхвърлили 1000 на 100 хил. жители. Франция се приближава с бързи темпове към психологическата "кота 1000" - 742 заразени на 31 октомври. В Германия бройката надхвърли 200 (206) на 100 хил. жители.

Въпреки този ръст новите рестриктивни мерки не са чак толкова сурови колкото през пролетта, а и компаниите са по-добре подготвени да се справят с пораженията. Поради което и икономистите предвиждат по-мек икономически спад отколкото през първите шест месеца на годината когато стопанството на еврозоната се сви с 15 процента.

Финансовият министър на Франция - Брюно льо Мер - заяви през миналата седмица, че очаква икономическата активност в страната да спадне с 15% по време на новите ограничения и "бизнес карантини" - двойно по-малко от 30-е процента през пролетните месеци.

Главният икономист на френската застрахователна група "АКСА" - Жил Моек - прогнозира, че, ако прекратяването на дейността на някои сектори от френското стопанство продължи до средата на декември със скромни облекчения на мерките до Коледа, БВП на страната ще падне със 7.4% на тримесечна база.

Икономистът на "Ай Ен Джи" - Карстен Бржески - пък обръща внимание, че рискът от бъдещи карантини на нови области ще повлияе на поведението на потребителите. И те ще продължат да пестят в очакване на затягане на мерките през идната година. Експертът предвижда едва 0.7% тримесечен ръст на БВП на еврозоната през първото тримесечие на 2021.

БНР

✓ **Данъчна декларация за недвижимите имоти вече и по електронен път**

Държавна агенция „Електронно управление“ вече предоставя възможност за подаване на данъчна декларация за недвижимите имоти и по електронен път.

Агенцията предоставя възможност за подаване по електронен път на Данъчна декларация по чл.14 от Закона за местните данъци и такси за облагане с данък върху недвижимите имоти.

Услугата вече е достъпна за потребителите на Единния портал за достъп до електронни административни услуги на адрес:

<https://egov.bg/wps/portal/egov/services/taxes-for-citizens/community-taxes/b6de4162-731d-4035-b0d0-b4732667e966>

Общо 117 общински администрации предоставят услугата чрез Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни услуги разработен от Държавна агенция „Електронно управление“, се посочва на сайта на агенцията.

Към останалите общински администрации декларацията се заявява чрез Системата за сигурно електронно връчване в съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за електронно управление, допълват още от Държавната агенция „Електронно управление“.

✓ **Програма за стимулиране на стартиращи малки и средни компании**

Министерството на финансите и български финансови институции ще обявят началото на програма за стимулиране растежа и развитието на стартиращи, малки и средни компании.

Целта на програмата е да отличи перспективни и иновативни български компании с устойчиви бизнес модели, да ги покаже пред потенциални инвеститори, както и да повиши тяхното знание относно възможностите им за финансиране.

Инициативата е на Българската фондова борса и Министерството на финансите и се реализира с партньорството на Фонда на фондовете, Българската банка за развитие, Европейската банка за възстановяване и развитие, Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници и Българската стартър асоциация.

✓ **Дискусия за бъдещето на ядрената енергетика в България**

Бъдещето на ядрената енергетика в България ще бъде обсъждано на дискусия онлайн, организирана от Българския атомен форум. Ще се включат специалисти от други енергийни и бизнес организации.

Организаторите на кръглата маса съобщават, че ще бъдат обсъдени обществените нагласи и очаквания, свързани с развитието на атомната енергетика в страната, проблемите и предизвикателствата в настоящата ситуация и необходимите стъпки за тяхното преодоляване.

Ще се дебатира и възможностите за постигането на балансирана енергийна политика, като част от европейските планове за преминаване към нисковъглеродна икономика.

Като отправна точка за дискусиата ще бъдат използвани резултатите от социологическо проучване на агенция „Тренд“. Според тях 60 на сто от българите смятат, че страната ни трябва да развива ядрена енергетика, докато една десета са против това.

Половината интервюирани подкрепят изграждането на АЕЦ „Белене“, а една пета са против.

За половината от анкетираните цената на тока трябва да е водещият критерий при избора на източник на електроенергия, а при ядрените централи основното трябва да е сигурността.

Същевременно повечето хора - три четвърти от тях, признават, че не са запознати с проекта за „Зелена сделка“ на Европейската комисия за развитие на енергетиката в общността до 2050 година.

✓ Започва приемането на проекти в подкрепа на местните пазари и вериги

Започва приемът на проекти в подкрепа на местни пазари и вериги за доставки, съобщават от Министерството на земеделието.

Бюджетът за безвъзмездна финансова помощ по тази мярка от Програмата за селските райони е близо 14 милиона лева.

Чрез тази мярка ще се подпомогне – създаването, организацията, укрепването и популяризирането на местните пазари и късите вериги за доставки, и сътрудничеството между участниците в тях.

По този начин потребителите ще имат възможност да купуват продукти директно от местните производители.

В къса верига на доставки участват ограничен брой икономически оператори, поели ангажимент да си сътрудничат.

Като местни пазари пък се определят пазарите, които в радиус от 75 км от стопанството, където произведен даден продукт.

В този радиус трябва да се осъществяват, както преработката, така и продажбата му на крайния потребител.

Максималният размер на финансовата помощ за едни проект по мярка е – 978 хил. лева, а минималният 15 хил. лева, уточняват от агроведомството.

БНТ

✓ Борисов изпрати Екатерина Захариева в Берлин с твърда позиция за СР Македония

По информация на "По света и у нас", премиерът Бойко Борисов е изпратил вицепремиера и външен министър Екатерина Захариева в Берлин, където снощи по покана на германското председателство на ЕС се състоя дискретна среща с представители на правителството на Република Северна Македония.

Целта на разговорите в германската столица е България да изложи условията, при които би могла да подкрепи започването на преговори на Република Северна Македония за членство в ЕС.

Очаква се Захариева да представи твърдата позиция на София, подчертавайки че има все по-малък времеви прозорец, който остава до вземането на решение. Остават само броени дни, в които ЕС трябва да вземе решение дали или не Република Северна Македония ще започне преговори по същество.

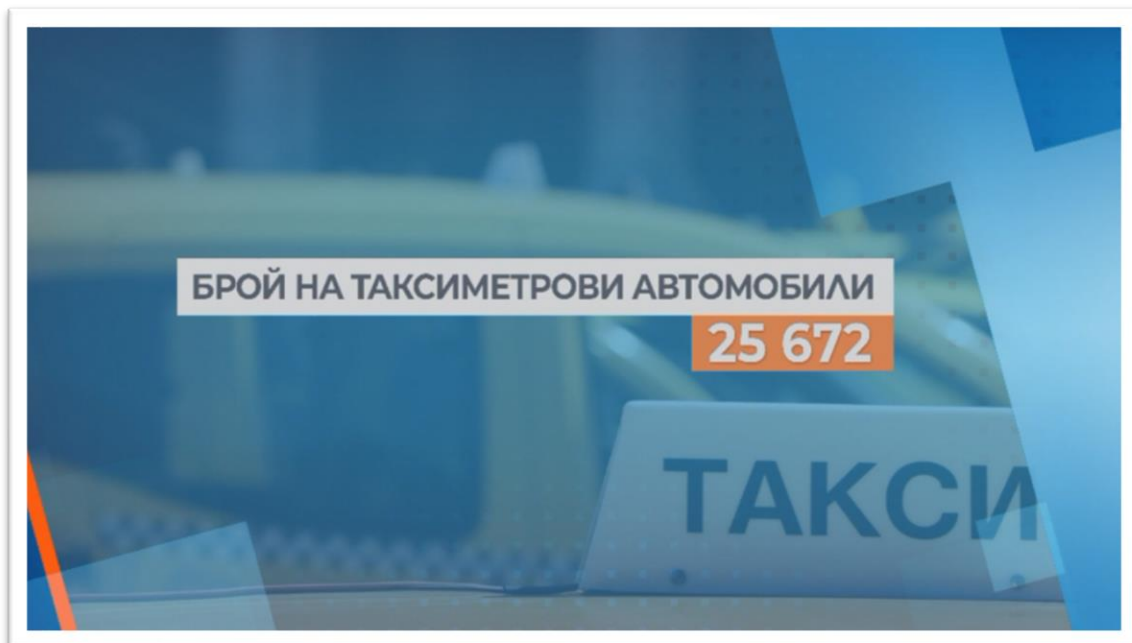
Преди дни пред Ройтерс Екатерина Захариева заяви, че България губи търпение по отношение на нежеланието на СР Македония да прилага Договора за приятелство, който премиерите на двете страни Бойко Борисов и Зоран Заев подписаха през 2017 г.

✓ Държавата поема част от патентния данък на такситата

Държавата поема част от патентния данък на такситата, като нова антикризисна мярка срещу последиците от пандемията. Целта е да се запази секторът от фалит, жълтите автомобили да поемат част хората, ползващи обществен транспорт, което пък ще увеличи дистанцията между пътуващите с автобуси, тролейбуси и трамваи.

Според Закона за местните данъци и такси патентът за такситата е от 300 до 1000 лева, като конкретният размер за съответната година се определя от общинските съвети до 31 октомври на текущата. Новата мярка, предложена от транспортното министерство, предвижда превозвачите да платят минимум от 300 лв., а всичко над тази стойност да поеме държавата.

Според анализ на Института за пазарна икономика от областните градове с най-висок патент е София - 850 лв., Пловдив - 750, над 600 лв. - Благоевград, Варна и Бургас.. но като населено място призът е за Созопол - 1000 лв. Иначе данъкът за такситата е най-нисък в Добрич, Перник, Видин Стара Загора, Търговище, където е на долния праг - 300 лв.

Общият брой на таксите у нас е над 25 хил., като в повечето случаи на един автомобил се падат по няколко шофьори. Все още сметките са твърде сурови колко средства от националния бюджет ще бъдат насочени към общинските, но по неофициални изчисления на година секторът плаща около 16 млн. лв. патентен данък.

Дали новата мярка ще проработи, доволни ли са от бранша и какъв е анализът на икономистите

Веселин Стамов е шофьор на такси в **Созопол**. Оплаква се, че плаща най-високия патент у нас. Казва, че през зимата почти не работи, а това лято заради липса на туристи оборотът бил плачевен.

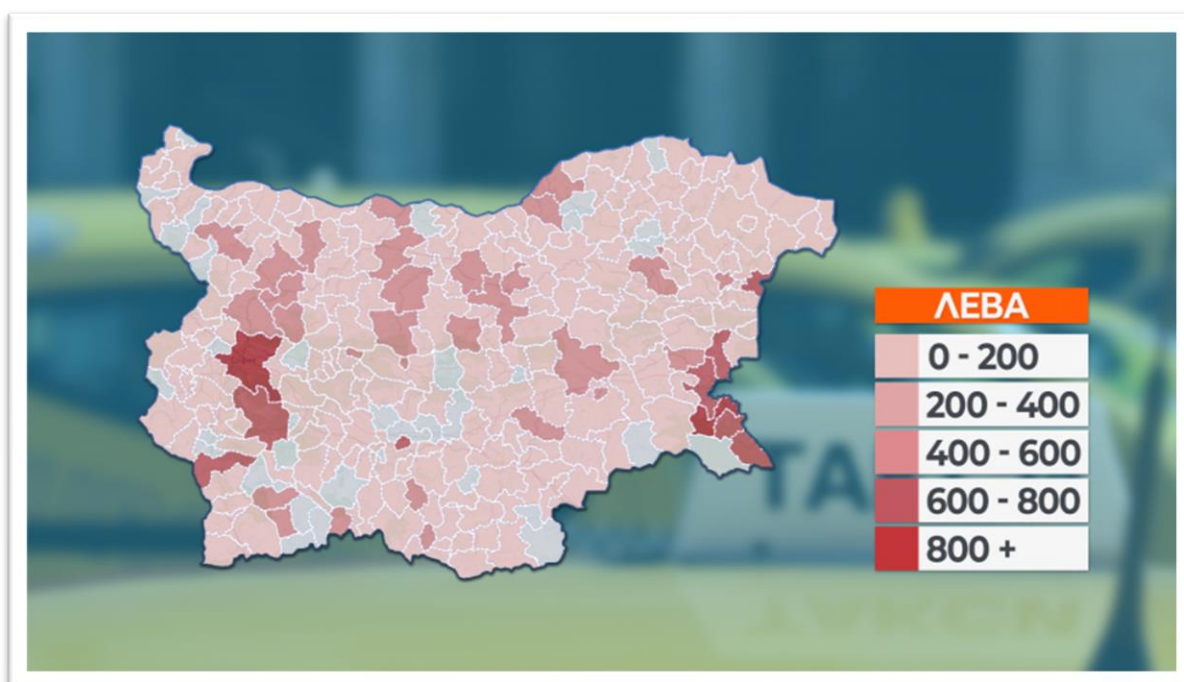
"50% е спада на оборота. Нашият патент остана 1 000 лв. още от предишния кмет, но това е много", обясни Веселин Стамов, таксиметров шофьор в Созопол.

В **Свищов** патентът е най-нисък -300 лв. и въпреки липсата на градски транспорт, браншът е на ръба на оцеляването.

"То няма и хора, особено студентите откакто си заминаха", каза Тодор Йорданов.

За да облекчи бранша, транспортното министерство предложи такситата да плащат само минималния праг на патента, а останалото до поеме държавата.

"Ако Общинският съвет приеме минимална цена на патентния данък в размер на 300 лв., разликата с патентния данък от тази година да се покрива с държавния бюджет, като всяка община ще заяви какъв брой автомобили са заплатили патентния данък и каква сума ще трябва от републиканския бюджет да им се възстанови", обясни Бойко Рановски - изп. директор на ИА "Автомобилна администрация".

На базата на досегашните патентни ставки изчисленията показват, че държавата ще трябва да плати на столичната община над 4 млн. и половина лв. Пловдив - 917 хиляди, Варна и Бургас над 850 хил. Най-малко ще са парите за малките области, като Габрово.

Според икономисти, ефектът от мярката е спорен.

"Самото премахване на този данък не е достатъчно да спаси един сектор, който е в много тежко положение в момента, тъй като в туристическите райони проблемите са много по-големи, тъй като рязкото спадане на туристическия поток, изчезването на чужденците всъщност направиха отрасъла почти несъществуващ. Т.е. по-скоро този, който ще пострада в момента, са общинските бюджети, тъй като те разчитат на приходите от този тип данъци", заяви икономистът Адриан Николов.

От таксиметровия бранш настояват за допълнителна подкрепа от държавата.

"Цени не са актуализирани от 2011 г. Това е масово в цяла България. Много хора се отказаха, ще продължават да се отказват и има вероятност даже някои от градовете да останат без таксите", заяви Снежана Никова, предс. на браншовата организация на таксиметровите шофьори в България.

От транспортното министерство са съгласни само да повишат първоначалната такса при качване в такси.

"В проекта е предвидено първоначалната такса да бъде от 2 до 3 пъти от минималната цена по съответната тарифа. което няма да оскъпи кой знае колко превозите", обясни Бойко Рановиски - изп. директор на ИА "Автомобилна администрация".

Наредбата за по-висока първоначална такса вече е качена на сайта за транспортното министерство за обществено обсъждане.

[Сега](#)

✓ Ковид-легла вече се разкриват по улеснена процедура

Болниците, които отказват да приемат пациенти с коронавирус, няма да получат финансиране от здравната каса

От вчера болниците сами решават как да реорганизируют броя на леглата за пациенти с коронавирус и няма да съгласуват това със Здравната каса. Министърът на здравеопазването Костадин Ангелов пък ще предприеме проверки из страната, за да види дали наистина заведенията отказват да лекуват болни с COVID-19. Всичко това е отглас от скандала с Четвърта градска болница в София, който настана след репортаж на БНТ в петък. Телевизионното предаване накара Ангелов да предприеме спешни действия, а после декларира, че проблем с леглата в столицата вече няма. Пак за днес е планирана среща с всички частни болници, от които се очаква да предоставят около 100 линейки. С таксиметрови компании също ще се договаряли допълнителни коли за лечебните заведения.

Новото по отношение на координацията между болниците и касата е, че директорите на лечебните заведения вече сами ще вземат решения за организацията за хоспитализацията на пациентите. Няма да се изисква допълнително уведомяване за всяка промяна при реструктуриране на леглата от договорения общ брой. Няма да е нужно и допълнително съобщаване на сключените договори до момента, касаещи дейността по хоспитализирането на пациенти с Covid-19.

Отделно от това по линия на МВР Спешна помощ в София ще получи 25 микробуса. Те ще се ползват при нужда. Транспортните средства ще бъдат оборудвани със защитни облекла. Пред някои болници пък ще се разкрият фургоны за набиране на проби и за бърза диагностика на болни, които не могат да се срещнат с личните си лекари. Специалисти от Националния център по заразни болести предстои да бъдат командировани в районните здравни инспекции, които също "Сега" припомня развитието на казуса в предишните дни:

"Не приемам обяснения, че в болниците няма възможност за допълнителни легла, или че няма достатъчно лекари и сестри, при положение, че в момента са спрени плановите операции и приемането на планови пациенти", заяви здравният министър Ангелов. Според него е недопустимо лекари, положили Хипократовата клетва, да отказват да лекуват: "Страхът не може да ни води във вземанетона решения".

"Ако трябва сам ще вляза в болницата. Ще призова и депутатите-лекари да свалят костюмите и да влязат в ковид-отделенията", каза здравният министър.

Той заяви, че от понеделник започва лично проверки във всички лечебни заведения и там, където няма разкрити COVID-отделения, ще наложи санкции. "Да ме чуят внимателно директорите на болници в София - щом има лечебно заведение за активно лечение с разрешително за дейност и има заповед на министър за разкриване на 10% от капацитета на болницата за болни от коронавирус, това трябва да бъде изпълнено. Всеки обича на хляба мекото и на работата лекото, но сега не е времето", каза здравният министър пред БТВ.

По-късно пред БНР здравният министър съобщи, че се подготвя законова промяна, според която болници, които отказват да приемат болни с коронавирус, няма да получат финансиране от здравната каса. Освен това Ангелов заяви, че не се спазва стриктно т.нар. път на пациента, според който пациент със симптоми на Covid-19 трябва да бъде посетен и прегледан от личния му лекар, а след това състоянието му да бъде проследено с консултации по телефона.

Ангелов отправи апел и към гимназисти, студенти и техните родители да се избягват събиранията и посещенията на молове и заведения, след като учебният процес от няколко дни до 12 ноември се провежда онлайн. "Не е време за празнуване, да ограничим контактите си. Разумът ще ни спаси", каза здравният министър.

РЕАКЦИИ

Акт на отчаяние. Така депутатът от БСП Румен Гечев определи призивите на здравния министър и спешните мерки, които взимат управляващите, за да се справят с пандемията. "Какво правеха през последните 7 месеца, защо тези мерки не

бяха предприети?", попита червеният депутат. Той увери, че БСП ще подкрепи санкция болниците, които отказват да приемат болни с коронавирус, да не получават финансиране от бюджета.

"Тази криза е заплаха за националната сигурност, защото са застрашени животите на българските граждани, а не виждам адекватна реакция на държавата", заяви пред БНР ген. Атанас Атанасов, съпредседател на "Демократична България". Той разкритикува не само правителството, но и Народното събрание, президента и Консултативния съвет за национална сигурност, че не са направили нищо за решаване на проблема. "Създаден беше един лекарски щаб в началото на кризата и всичко беше хвърлено там - да се оправят сами", коментира още Атанасов и припомни, че доскоро министър на здравеопазването, беше "счетоводител", имайки предвид Кирил Ананиев, докато за справяне с коронакризата са необходими експерти в здравната област.

✓ Работникът има специални права, ако го местят на друго място

При какви условия работодател може да премести работник на друго място, включително и в друго населено място?

К.Щ., София

В Кодекса на труда (КТ) има специални правила, свързани с обезщетения, които работодател дължи при преместване на работник или служител в друго населено място. Първа е важно да се отбележи, че въпросното преместване става по споразумение с работодателя. При него последният може да плаща пътните разноски за него и за членовете на семейството му, разноските по пренасянето на покъщнината му, възнаграждение за дните на пътуването и за още 2 дни. За тези обезщетения се говори и при освобождаване на някой работник, който е бил нает преди време, а сега трябва да се върне на постоянния си адрес. Така в кодекса се казва, че ако става дума за случай на работник или служител, трудовото правоотношение с когото е прекратено не по негова вина или не по негово заявление с предизвестие, то по споразумение с работодателя могат да се заплатят пътните и разноските за пренасяне на покъщнината за неговото и на семейството му завръщане в постоянното им местоживееене.

Важно е да се знае, че работникът или служителят има право на обезщетение по предходните алинеи, когато по ред, предвиден в закон, се премества или е преместен на постоянна работа в друго населено място не по негова молба. "Когато разстоянието до населеното място на новата работа е над 100 километра и преместването е за време над 1 година, на работника или служител се заплаща и уговореното едномесечно трудово възнаграждение за новата работа", определя още КТ. Плаща се и възнаграждение в размер на една четвърт от същата сума за всеки член от семейството, издържан от работника или служител. Обезщетението се изплаща от работодателя, при когото работникът или служителят се премества на работа.

Това обезщетение е различно от това при командировка. При командироване работникът или служителят има право да получи освен brutното си трудово възнаграждение още и пътни, дневни и квартирни пари при условия и в размери, определени от Министерския съвет.

В КТ съществува и обезщетение при бедствие. То се дължи, когато при бедствие работникът или служителят е възпрепятстван да се яви на работа. Тогава му се заплаща обезщетение в размер 50 на сто от brutното му трудово възнаграждение за времето, през което е бил възпрепятстван да работи, но не по-малко от 75 на сто от минималната работна заплата, установена за страната. Ако пък работникът или служителят е взел участие в спасителните работи при бедствие, заплаща му се пълният размер на brutното трудово възнаграждение. Тези обезщетения се изплащат от работодателя, при когото работникът или служителят работи. Самите причини за неявяването на работа и участието в спасителните работи се установяват от кметството, от общинския съвет или от друг държавен орган.

Обезщетения се дължат и при правомерен отказ на работника или служител да изпълнява работата. За да се случат, трябва да има отказ на законно основание. Или пък съответният работник да е преустановил работа поради възникнала сериозна и непосредствена опасност за живота и здравето му. Тогава има право на обезщетение в размер на brutното му трудово възнаграждение за времето, през което не е работил. Има и обезщетение при временно отстраняване от работа. То се получава от работник или служител, който е бил незаконно отстранен от работа от работодателя или от непосредствения ръководител.

✓ До пет години половината от работата ще извършват машините

Половината от всички работни задачи ще бъдат извършвани от роботи до 2025 г. Това ще изостри неравенството, се казва в доклад на Световния икономически форум. В момента, около 1/3 от всички задачи се изпълняват от машини.

В него се казва, че „революцията на роботите“ ще създаде 97 милиона работни места по целия свят, но и ще унищожи почти толкова, застрашавайки някои общности.

Най-застрашени от автоматизацията са рутинните или ръчните задачи в администрацията и обработката на данни са най-застрашени от автоматизацията, твърди WEF.

Изследванията на форума обхващат 300-те най-големи компании в света, в които работят осем милиона души. Повече от 50% от анкетираните работодатели заявиха, че очакват ускоряване на автоматизацията на някои роли в своите компании, а 43% смятат, че е вероятно да бъдат съкратени работни места заради технологиите.

WEF заяви, че пандемията е ускорила приемането на нови технологии, тъй като компаниите се стремят да намалят разходите и да възприемат нови начини на работа. Затова работниците сега да се изправят пред двойната заплаха - от „ускоряване на автоматизацията и последиците от рецесията Covid-19“.

„Тези неща задълбочиха съществуващите неравенства на пазара на труда и обърнаха ползите от заетостта след световната финансова криза от 2007-2008 г.“, каза Саадия Захиди, управляващ директор на WEF.

По-притеснително е, че не се действа активно в търсене на алтернативна заетост. „Прозорецът за възможност за проактивно управление на тази промяна се затваря бързо“, притеснен е Захади.

Мястото на хората ще бъде там, където се разчита на човешки умения, като консултиране, вземане на решения, разсъждения, комуникация и взаимодействие.

Но се очаква милиони рутинни и ръчни дейности да се извършват само от машини, а това ще засегне най-ниско платените и най-нискоквалифицираните работници.

✓ Рублата се обезцени рязко спрямо еврото

Нестабилността на валутата е сведена до минимум, а макроикономическата стабилност е запазена, обявя Дмитрий Песков

Рублата поевтиня рязко и достигна до нива от 94 за евро. Това са рекордни нива, достигани единствено преди 6 години - в края на 2014 г. Като основна причина за срива се сочи падането на цената на петрола.

Властите свеждат до минимум нестабилността на движението на валутата, като в същото време запазват макроикономическата стабилност, коментира прессекретаря на президента Владимир Путин Дмитрий Песков, цитиран от [ТАСС](#). Той обръща внимание на факта, че "сега всяка световна валута е под сериозен негативен натиск от редица обстоятелства в световната икономика - това е динамиката на потреблението на енергия и промяната в цените на петролните продукти и петрола". "Всичко това, разбира се, оказва влияние", добавя Песков.

✓ Америка гласува: Байдън или Тръмп

CNN: Действащият президент печели една от първите открити секции на изборите в САЩ, претендентът - другата

В Съединените щати започва заключителната фаза на президентските избори. Битката е между настоящия държавен глава Доналд Тръмп и основния му опонент - кандидатът на демократите Джо Байдън, който е фаворит на социолозите. Изборите преминават на фона на пандемията от ковид-19, предизвикателства пред икономиката и протести за расова справедливост, разказва [БНР](#).

Близо 100 милиона души в Америка вече дадоха гласа си по пощата или чрез друг предварителен метод. Според наличната информация, която не обхваща цялата страна, демократите са по-активните при предварителното подаване на гласове, докато републиканците са по-склонни да гласуват днес. Това е една от най-необичайните кампании в американската история, изцяло променена след като пандемията от ковид-19 навлезе в страната и доведе до смъртта на поне 230 хиляди, а заразените са над 9 милиона.

Днес една от основите теми е кога ще научим кой печели. По принцип преброяването на гласовете отнема няколко дни, но победителят е ясен в малките часове на следващия ден. Тази година, обаче, нагласите са за дълго чакане в продължение на дни и дори седмици, заради скокът в гласуването по пощата породен от пандемията от Ковид-19.

Америка гласува от няколко седмици, но днес е кулминацията на вота.. Вече е ясно, че изборите ще се запомнят с рекордна избирателна активност, след като предварително подадените гласове надхвърлиха 93 милиона или над 66 на сто от всички гласували през 2016 г., разказва и [БНТ](#). Само пет щата, сред които Тексас, не допуснаха гласуване по пощата, а само в секции за предварително гласуване.

Според избирателната система на Съединените щати, американците гласуват не пряко за президент, а за така наречените електори, които са общо 538. Печели кандидатът, който събере 270 от тях. Всеки щат изпраща определен брой електори в колегията, в зависимост от населението си, а те на свой ред избират президента.

Днес всички ще гледат към Флорида и Пенсилвания - двата щата, които се смята, че ще са от решаващо значение за резултата.

Първите избирателни секции ще започнат да затварят около 19 ч. местно време - тези на Източния бряг, последни - тези на Западния.

Право на глас имат 239 милиона американци, но за да подадат бюлетина, те трябва да са се регистрирали предварително.

Изборите са не само за президент, но и за представители в Конгреса, а големият въпрос е дали демократите ще успеят да спечелят мнозинство в Сената, в момента доминиран от републиканците. Гласува се също за местни власти, съдии, шерифи - изключително важен за хората вот - както и на многобройни местни референдуми по най-различни въпроси, като например дали да се узаконят спортните залози в Мериленд.

В изборната нощ вицепрезидентът Джо Байдън и съпругата му Джил ще бъдат в Град Уилмингтън, щата Делавейър, където семейството им живее от много години. Те ще бъдат в компанията на кандидатката за вицепрезидент Камала Харис и съпругът ѝ в момента, в който изборните секции затворят и започнат да излизат резултатите от вота щат по щат.

CNN: Тръмп печели една от първите открити секции на изборите в САЩ, Байдън - другата

Действащият американски лидер Доналд Тръмп и кандидатът за президент на Демократическата партия Джо Байдън спечелиха по една победа в малките градове в Ню Хемпшир, където бяха открити общите избори в САЩ, предава CNN.

Байдън спечели в Диксвил Нотч, на границата между САЩ и Канада. Според традицията, възникнала през 1960 г., в това населено място гражданите имат право да изразят предпочитанията си по отношение на кандидатите около полунощ местно време (08:00 часа българско време), тоест няколко часа преди отварянето на секциите в други части на страната. Това право се оспорва от по-малко известния град Милсфийлд, който се намира на около 20 км на юг.

В Диксвил Нотч гласуването завърши няколко минути след началото му. Толкова време изискваше обработката на бюлетините. Резултатите бяха показани в пряко предаване във Facebook. Петима души гласуваха за Байдън. Нито един

избирател не подкрепи републиканеца Тръмп. В Милсфийлд Тръмп спечели с 16 гласа. Байдън беше подкрепен от петима местни жители.

Мениджър

✓ Парламентарните комисии обсъждат законопроекта за личния фалит

Законопроектът на "Обединени патриоти" за неплатежоспособност на физическите лица влиза за разглеждане в парламентарни комисии. Новият закон цели да премахне фигурата на т.нар. "вечен длъжник", разписвайки механизмите за защита на длъжниците и на кредиторите.

Защита от съда ще могат да искат всички добросъвестни платци, когато в продължение на 3 месеца не са могли да плащат едно или повече парични задължения на обща стойност не по-малко от 5 минимални работни заплати.

Защитени ще са и тези, които имат едно или повече задължения с общ размер до 200 хил. лв. и представят на разположение на кредиторите си за удовлетворяване на вземанията им цялото си имущество и бъдещите доходи за 5 г., с изключение на несеквестируемите вещи и доходи.

"Търсим възможност да бъдат защитени интересите и на двете страни – и на задължените лица, и на кредиторите. Появата на законопроекта е много актуална към момента заради задълбочаването на кризата с коронавируса. Десетки хиляди хора или вече са безработни, или са в риск да останат трайно безработни и ситуацията изисква юридическа защита на тези лица", заяви пред [БНР](#) Красимир Богданов от ВМРО.

Според него, банките няма да затегнат режима на отпускане на кредити след приемането на бъдещия закон. Текстове в закона предвиждат защитата на хора, предизвикали своята неплатежоспособност с умишлени действия, да се прекратява веднага.

"Каквото и законодателство да бъде прието, вероятно някой ще се опита да се възползва от това. Затова и подробно се разписват факторите, които категоризират едно лице като недобросъвестен длъжник", добави Богданов.

✓ Печалбата на банките се понижи близо наполовина

Печалбата на търговските банки в България се е понижала близо наполовина през първите 9 месеца на 2020 г. в сравнение със същия период на 2019 г. Това показват данните на БНБ.

Чистата печалба на банките у нас в края на септември възлиза на 701 млн. лв. За сравнение през същия период на 2019 г. те постигнаха 1,27 млрд. лв., което беше и исторически най-голямата печалба, която финансовите институции у нас отчитат за такъв период. Спадът на печалбата тази година е 45%.

Интересно е да се отбележи, че нетният оперативен разход не е чувствително по-малък от този, генериран през 2019 г. За първите 9 месеца неговата сума е 3,11 млрд. лв., което е само с 2% по-малко от година по-рано. Така например въпреки кризата с COVID-19 нетният приход от лихви, който възлиза на 1,97 млрд. лв., е само с 5% по-малък от миналата година. Нетният приход от такси (758 млн. лв.) пък е се е понижил с 8% на годишна база. Разходите за персонал и други административни разходи също са приблизително същите, както през 2019 г. – те възлизат на 1,22 млрд. лв., което е само с 1% по-малко на годишна база.

Тогава откъде идва голямата разлика в чистата печалба?

Значителен ръст има при обезценката на финансови активи – тоест на отпуснатите кредити. Към края на септември тя възлиза на 628 млн. лв., което е с 82% повече в сравнение с миналата година. Икономическата криза с COVID-19 може да окаже негативно влияние на редовното погасяване на кредити. Към края на септември нивото на необслужваните в срок задължения обаче остава приблизително същото, както през миналата година. При бизнес кредитите нивото на „лошите“ кредити се повишава от 9,12% през септември 2019 г. на 9,41% сега, а при потребителските – от 8,16% на 8,7%. За сметка на това качеството на жилищните кредити дори се подобрява – от 6,82% на 5,50%. Към момента обаче погасяването на кредити на обща стойност над 9 млрд. лв. е отсрочено до края на март 2021 г. и не може да се каже със сигурност в какво качество ще са тези активи догодина.

Също така тази година БНБ отчита в разходите на банките допълнителни 270 млн. лв. за фондове за реструктуриране и схеми за гарантиране на депозитите.

✓ Банките отсрочиха 1/5 от всички бизнес кредити заради COVID-19

Търговските банки в България са одобрили отсрочване на плащането по 1/5 от общия обем на одобрените бизнес кредити у нас, показват данните на БНБ към края на септември. Общата сума на одобрените за отсрочване бизнес заеми към края на септември е вече близо 7 млрд. лв., което представлява точно 20% от общия обем (34,8 млрд. лв.) на отпуснатите бизнес заеми у нас.

Данните сочат, че банките са одобрили над 90% от молбите за отсрочване на задълженията. Както е известно през април БНБ въведе меморандум, с който даде възможност бизнесът, който е пострадал от мерките срещу COVID-19 да замрази своите плащания към банките. Молби за отсрочка се приемаха до края на септември, а вноските не се дължат до края на март 2021 г. Данните сочат, че малко над 13 хил. български компании са се възползвали от тази възможност. Средната сума на всеки един одобрен за отсрочване кредит е над половин милион лева – 530 хил. лв.

Домакинствата също имаха право на подобна отсрочка. От нея са се възползвали над 93 хил. домакинства, което прави 84% от всички кандидатствали. За тях общата сума е по-малка обаче – общо около 2 млрд. лв. Това прави средно по около 22 хил. лв. на кредитополучател. Към края на септември салдото на потребителските кредити е било 11,8 млрд. лв., а на жилищните – 11,6 млрд. лв. Това означава, че по-малко от 9% от кредитите за домакинствата са били отсрочени от банките.

✓ **Общ протокол за тестване в ЕС може да спаси туристическата индустрия**

Оцеляването на туристическата индустрия в Европейския съюз зависи от приемането на общ протокол за тестване. Това съобщиха от ХОТРЕК – Европейската асоциация на хотели, ресторанти, заведения и кафенета.

В края на октомври Европейската комисия отново призова държавите в ЕС да премахнат националните ограничения за пътуване във връзка с COVID-19 и да преминат към координиран и общ подход. Ако тази препоръка се изпълни правилно, пътуванията ще се възстановят, а с тях и туристическата индустрия, прогнозира от ХОТРЕК. От организацията са категорични, че приемането на подобни общи правила е наложително, за да се възстанови доверието на потребителите и на бизнеса.

За да бъде един общ европейски протокол за тестване ефективен е важно да се осигури и достатъчен капацитет за тестване в летищата, автобусните терминали и други гари. Освен това е необходимо да се внедрят бързи и евтини методи за тестване, включително и такива за асимптоматични пътници. Ето защо от ХОТРЕК настояват да се премахне карантината и ограниченията за движение при отрицателни резултати от теста и са категорични - за оцеляване на туристическия сектор е нужно държавите-членки да признават взаимно резултатите от направените тестове, за да се избегне второ тестване на пътниците при пристигане.

От Европейската асоциация на хотели, ресторанти, заведения и кафенета настояват да се отмени карантината за четири групи лица с нискорисков профил:

- транспортния екипаж и персонал, които са обучени да следват конкретни протоколи и схеми за ограничаване на риска;
- бизнес пътниците, които са имали престой под 72 часа в рисковата зона;
- пакетните туристи, чиито пътувания са организирани по правила, следващи протоколи за безопасност и имат минимален контакт с местното население докато са на ваканция;
- транзитните пътници.

И още, от асоциацията твърдят, че за улесняване на пътуването в условията на пандемия са необходими цифрови решения като създаване на обща дигитална платформа, на която се качват резултатите от тестовете на всички пътници, както и попълнената от тях информация за маршрута и придружителите им по време на пътуването.

✓ **Промишлеността в Еврозоната запазва посоката на растеж**

Промишлената активност в Еврозоната през октомври остана на пътя на растеж за четвърти пореден месец благодарение на ускорение на производството и на новите поръчки, показват окончателни резултати от редовно проучване на агенция IHS Markit.

Индексът PMI, измерващ активността в промишлеността, която не пострада по време на разгара на пандемията толкова силно, колкото сектора на услугите, нарасна през октомври до 54,8 пункта от 53,7 пункта през септември. Това е най-високото ниво на индекса от юли 2018 г. и над предварителния индекс на ниво от 54,4 пункта.

Индексът, оценяващ само промишленото производство, който се разглежда като добър показател за икономическото здраве, нарасна до 58,4 от 57,1 пункта.

"Производството в Еврозоната процъфтява през октомври, като едно от редките през последните две десетилетия увеличаване на промишлените поръчки. Въпреки че данните предвиждат добри резултати за производството през четвъртото тримесечие, експанзията в този важен сектор се развива в тревожно неравномерно темпо в региона на единната валута. Германия за пореден път беше водеща, при това с голяма разлика, тъй като немските предприятия отчетоха нарастване на новите поръчки, които надминаха всички данни от 25-годишната история на проучването", посочи Крис Уилямсън, главен икономист на бизнеса в IHS Markit.

Агенция Ройтерс обаче отбелязва, че Германия, подобно на редица други държави от Еврозоната, наложи отново рестриктивни противоепидемични мерки, които са почти толкова строги, колкото по време на локдаунда при първата фаза на коронавирусната криза през пролетта. Това предполага, че поне част от тази силна производствена дейност може да се ограничи през следващите седмици. Според вече повече икономисти и анализатори съществува голям риск възраждането на коронавируса, което е в ход в цяла Европа, да спре икономическото възстановяване от първата пандемична вълна.

Икономиката на Еврозоната се сви с 11,8% през второто тримесечие, когато много предприятия бяха затворени и хората бяха призовани да останат у дома. Последва обаче значително по-добър от очакваното растеж от 12,7% през третото тримесечие, след като бяха облекчени и отменени редица от въведените по-рано през годината антивирусни ограничения.

"Подновената слабост на бизнеса, ориентиран към потребителите, напомня, че макар производството като цяло да процъфтява, засега устойчивостта на възстановяването ще зависи от нормалното поведение на домакинствата и укрепването на пазара на труда. Предвид втората вълна на коронавируса инфекции, това устойчиво възстановяване все още изглежда някак далеч", коментира днешните данни Крис Уилямсън.

Сред най-големите четири икономики в еврозоната Германия отново беше най-добре представящата се държава, като съответният промишлен PMI достигна най-високото си ниво за повече от две години и половина.

Окончателният промишлен PMI в **Германия** се покачи до 58,2 от 56,4 през септември, като имаше рязко покачване на производството и рекорден ръст на новите поръчки.

Доста по-умерен растеж в промишлеността отбеляза **Франция** поради по-бавното увеличение на производството. Окончателният промишлен PMI нарасна незначително до 51,3 от 51,2 преди месец.

На фона на по-бърз растеж както на производството, така и на общите нови поръчки, **Италия** отчете ускорение на растежа до 31-месечен връх. Промисленият PMI се подобри през октомври до 53,8 от 53,2 през септември. **Испанският** промишлен PMI пък се повиши до тримесечен връх от 52,5 спрямо 50,8 през септември.

✓ **Проевропейският кандидат на президентските избори в Молдова изненадващо излезе на първо място**

Проевропейският кандидат за президент в Молдова изненадващо изпревари проруския президент Игор Донон, показват официалните, но все още неокончателни резултати от първия тур, предаде Франс прес. При преброени 99 на сто от бюлетините, Мая Санду е получила 35,65%, а Додон - 32,96%, съобщи Централната изборителна комисия. При такива резултати на 15 ноември ще има втори тур.

Първоначално по предварителни данни, макар и с малка разлика, водеше Додон с 35 процента, а Санду, лидерът на проевропейската Партия на действието и солидарността, имаше 32 процента. Тя обаче е получила най-голяма подкрепа от страна на гласувалите в чужбина - 61 на сто при обработени 40 на сто от протоколите от чужбина, предаде ТАСС.

✓ **Финтех революцията може да подсили позицията на Хонконг като световен финансов център**

За да продължи да финтех екосистемата в Хонконг да расте, градът се нуждае от повече мерки в областта на финансирането, привличането на талант и регулирането. Това заяви пред Си Ен и Си министърът на финансовите услуги и хазната на Хонконг Кристофър Хуей.

В сравнение с другите технологии, финтех може да бъде оприличен на нова индустриална революция, която има потенциала да затвърди позицията на Хонконг като световен финансов център, коментира Хуей.

„За мен, има три основни елемента, от които зависи растежът на финтех екосистемата. На първо място са парите, следвани от таланта и регулациите. По тази причина ние обмисляме какви мерки трябва да бъдат предприети на тези три фронта в бъдеще“, добави той.

През юли Хонконг представи план за субсидиране на заплати в размер на 15,5 млн. долара, който цели да привлече 1000 финтех специалисти към сектора за следващите 12 месеца, предаде „Саут Чайна Морнинг пост“. Планът предвижда правителство да спонсорира заплатите на новите служители в сектора с 10 хил. хонконгски долара (1290 щатски долара) в рамките на година.

Финансовият регулатор на града също така издаде осем лиценза за виртуално банкиране, което ще позволи на финансови институции да предлагат редица онлайн услуги.

„Като цяло може да се каже, че финтех екосистемата в Хонконг набира скорост“, коментира Хуей, като добави, че пандемията от коронавирус е ускорила приемането на финансовите технологии от хората.

В Китай парите в брой стават все по-голяма рядкост, което е и една от причините страната да е дом на някои от най-големите финтех компании в света. Една от тях е Ant Group, която управлява платформата Alipay, е водещата компания в Китай за мобилни плащания, заеми и застраховки. Тази седмица компанията ще направи двойно първично публично предлагане на борсите в Хонконг и Шанхай.

Според Хуей борсовия дебют на Ant, както и на много други компании в сектора, демонстрира притегателната сила на Хонконг като международен финансов център и способността на града да привлича капитал от китайски и международни инвеститори.

✓ **Китай започва мащабно преброяване на населението си**

Китай започна мащабна кампания по преброяване на населението си – първата от 10 години насам. Според националната статистическа служба обработката и анализът на данните ще отнемат около две години.

В преброяването, което ще продължи до началото на декември, участват над 7 милиона преброители. Планира се да бъдат събрани данни не само за общата численост на населението, но и за съотношението между мъжете и жените, заетостта, образованието и възрастта на жителите на страната. То ще обхване и чуждестранни граждани, живеещи на китайска територия повече от шест месеца.

Преброяване на населението в Китай е извършвано през 1953 г., 1964 г., 1982 г., 1990 г. и 2010 година. По последните официални данни към 2019 г. китайското население е било 1,4 милиарда души без включване на жителите на Тайван и специалните административни райони Хонконг и Макао.

✓ **Европейските борси започват месеца с ръст**

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа регистрираха повишения в ранната търговия в понеделник, след като силните данни за промишлената активност в Евроразона и Китай засенчиха временно притесненията от нарастващия брой на заразените с COVID-19, който принуди редица страни да затегнат мерките срещу пандемията, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 записа ръст от 3,96 пункта, или 1,16%, до 346,32, след в петък записа най-лошото си седмично представяне от средата на юни на фона на въвеждането на национална карантина във Франция и Германия. Немският бенчмарк DAX напредна с 214,38 пункта, или 1,86%, до 11 770,86 пункта. Френският показател CAC 40 се повиши с 72,49 пункта, или 1,58%, до 4 666,73 пункта.

Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 отчете ръст от 47,52 пункта, или 0,85%, до 5 624,79 пункта. През уикенда британският премиер Борис Джонсън съобщи, че е Англия ще влезе в общонационална карантина от 5 ноември до 2 декември. На фона на ограничителните мерки срещу пандемията акциите на авиопревозвачите IAG и easyJet поевтиняха съответно с 1,87%, 0,83%.

Тези резултати идват на фона на данните на агенция IHS Markit, според които промишленият PMI индекс в рамките на Евронзоната е нараснал до 58,4 пункта през октомври спрямо 53,7 пункта през септември. Това е най-високото равнище на показателя от 27 месеца насам. Границата от 50 пункта разделя свиването от растежа. Същевременно с това индексът на мениджърите по поръчките PMI за сектора на промишлеността в Германия достигна 58,2 пункта, което е 31-месечен връх.

По-рано Китай също отчете силно представяне на промишления си сектор, кат посредством частното проучване на Caixin и Markit промишленият PMI в страната е нараснал до 53,6 пункта през октомври срещу 53 пункта през септември, което е шести пореден месец на ръст и най-високо равнище на показателя от 2011 г. насам.

„Китай продължава да е бастион на спокойствие в несигурен свят, като икономическите данни отново успокоиха притесненията на инвеститорите в началото на една от най-напрегнатите седмици от началото на годината“, коментира Джефри Хейли от Oanda.

Междувременно акциите на британската ИТ компания Ocado Technology поскъпнаха с 9,67%, след като тя обяви, че е придобила две компании за роботика и повиши прогнозата си за печалба за 2020 г. на фона на партньорството си с Marks & Spencer.

Седмичен спад на борсите САЩ

Американските борсови индекси записаха понижения в петък на фона на разпродажбите в технологичния сектор, слагайки край на тежка седмица за Уолстрийт преди президентските избори в САЩ, пише Си Ен Би Си

Промисленият индекс Dow Jones се понижи със 157,51 пункта, или 0,59%, до 26 501,6 пункта, като по-рано в търговията той бе надолу с над 500 пункта. Широкообхватният показател Standard & Poor's 500 изтри 40,15 пункта от стойността си, или 1,21%, завършвайки сесията при ниво от 3 269,96 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq отчете спад от 274 пункта, или 2,45%, до 10 911,59 пункта.

За седмицата Dow и S&P 500 паднаха съответно с 6,5% и 5,6%, регистрирайки най-големите си седмични загуби от март насам. Nasdaq се понижи с над 5%, също отчитайки най-лошото си седмично представяне от март.

Резултатите идват на фона на рекордния ръст на броя на новозаразените с коронавирус в САЩ, докато в Европа, Германия и Франция въведоха нови карантинни мерки срещу разпространението на заразата.

„Икономическите стимули, позитивните новини около развитието на ваксина и надеждите за възстановяване на икономиката до нивата от преди пандемията дадох тласък на пазарите в началото на месеца. Въпреки това, затягането на ограничителните мерки срещу разпространението на вируса, особено в Европа, привлече вниманието на инвеститорите през тази седмица, предизвиквайки до големи загуби“, коментираха пазарни стратегии от MRB Partners.

S&P 500 и Nasdaq записаха два поредни месечни спада за първи път от месец март насам. За октомври Dow загуби над 6% от стойността си, докато S&P 500 и Nasdaq се понижиха с повече от 5%.

Междувременно акциите на Apple поевтиняха с 5,60%, след като компанията обяви 20-процентова спад на продажбите на iPhone за последното тримесечие и не представи прогноза за следващото.

Цената на книгата на Amazon падна с 5,5%, въпреки че компанията отчете по-добри от очакваното резултати за последното тримесечие.

Акциите на Twitter се сринаха с 21,11%, след като социалната мрежа обяви бавен ръст на потребителите, докато тези на Facebook поевтиняха с 6,31% на фона на спад на активните потребители в Канада и САЩ.

Оптимизъм в Азия

Основните индекси на водещите фондови борси в Азиатско-тихоокеанския регион регистрираха ръст в понеделник, след като данните за промишления сектор в Китай обнадежиха инвеститорите, пише Маркетоуч.

Според частното проучване на Caixin и Markit промишленият PMI в страната е нараснал до 53,6 пункта през октомври срещу 53 пункта през септември, което е шести пореден месец на ръст и най-високо равнище на показателя от 2011 г. насам.

На този фон, в континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite напредна с 0,59%, до 0,02%, до 3 225,12 пункта, докато по-малкият показател Shenzhen Composite отчете ръст от 25,32 пункта, или 1,15%, до 2 223,39 пункта. Хонконгският измерител Hang Seng добави 352,59 пункта към стойността си, или 1,46%, достигайки ниво от 24 460,01 пункта.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 се повиши с 318,35 пункта, или 1,39%, до 23 295,48 пункта.

В Южна Корея индексът Kospi регистрира ръст от 33,01 пункта, или 1,46%, до 2 300,16 пункта.

Австралийският показател ASX 200 напредна с 23,7 пункта, или 0,4%, до 5 951,3 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) регистрираха предимно повишения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете ръст 1,90 пункта, или 0,44%, до 429,84 пункта. BGBX40 напредна с 0,31 пункта, или 0,32%, до 98,53 пункта. BGTR30 записа минимален ръст от 0,01 пункта до 485,88 пункта. BGREIT се задържа на ниво от 134,86 пункта.

Cross.bg

✓ Кирил Ананиев: Един от приоритетите на правителството за следващата година е здравеопазването

Един от приоритетите на правителството за следващата година е здравеопазването. За първи път то ще има над 6 млрд. ресурс. Има конкретни цели и приоритети, които преследваме. Това заяви пред NOVA финансовият министър Кирил Ананиев.

"Ако бюджетът е предизборен нямаше да продължим реформите, които сме заложили. Ние правим фискалните баланси така, че след пандемията отново да се върнем в целевите нива на дефицит, които сме преследвали предходните години", добави той.

Бившият здравен министър коментира и актуалната медицинска обстановка у нас. „Още обявяването на извънредното положение издадох заповед, с която определих 180 болници, които да лекуват и наблюдават заразени с COVID-19. Легловата база не може да изчезне. Става въпрос само за организация. Издадох и втора заповед, с която задължих директорите на местните РЗИ да създадат организация - болници, легла и медицински персонал на базата на регионалните потребности“, каза Ананиев.

„Всеки един директор на лечебно заведение носи отговорност за политиката в болницата. Всяка негова стъпка, която не отговаря на ситуацията трябва да бъде осъдителна“, добави той.

✓ **Министър Вълчев: Обсъжда се вариант за разрежено присъствие на учениците от 8 до 12 клас**

На 25 училища съм разрешил обучение в електронна среда. Продължават действията да се взимат локално, в следващите дни с министъра на здравеопазването ще дадем указания към училищата. И в момента получавам предложения за преминаване към онлайн обучение на прогимназиален етап. Това заяви пред БНТ министърът на образованието Красимир Вълчев. От вчера той се е самоизолирал след контакт с COVID положителен.

Като резервен вариант се обсъжда разрежено присъствие в училищата на учениците от 8 до 12 клас. Не е желателно мярката да се използва в прогимназиален етап, а в началния етап мярката ще се прилага в краен случай, коментира Вълчев. По думите му мярката би действала локално, според условията в различните училища.

Красимир Вълчев: Най-късно в началото на следващата седмица ще вземем решение за след 11 ноември. Няма да има централизирано решение, ще се съобразим със стойностите по места, всяко училище има прагови стойности за преминаване онлайн - 20% от учениците с грипозни симптоми. Целта ни е максимално присъствие.

Министър Вълчев коментира, че не е възможен ефективен образователен процес с постоянно носене на маска в час.

Детските градини ще продължат да работят, те са последни в алгоритъма на затваряне на образователните институции.

Близо 650 са заразените преподаватели в училищата и детските градини. Има повишен дял на учителите, които са подали молба за отпуск. Има проблем със заместването на учителите, допълни още министърът на образованието.

✓ **Обсъждат работата на съдилищата в условията на Covid**

За днес е насрочено онлайн заседание на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, на което като първа точка от дневния ред е предвидено обсъждане на работата в рамките на извънредната епидемична обстановка.

В отворено становище Обединение на свободните адвокати призова Народното събрание, Висшия съдебен съвет, Висшия адвокатски съвет и Адвокатските съвети в страната да се предприемат и подкрепят нужните мерки, за да не се стига до повторно затваряне на съдилищата и до спиране на открити съдебни заседания по граждански, търговски, административни и „по-леки“ наказателни дела.

✓ **Проф. д-р Коста Костов: Либералното поведение е опасен път към колективен имунитет**

В момент, когато средствата за масова информация в целия свят са насочили внимание към продължаващата COVID-19 криза, разговаряме отново с един от най-добрите български пулмолози - проф. Коста Костов. Оказва ли се т. нар. „стаден имунитет“ химера и как коварната зараза се открива с толкова разнопосочни симптоми? Защо училищата станаха огнища за разпространение на вируса?

- Проф. Костов, и в България започнахме да регистрираме повторно заразени с коронавирусна инфекция - на какво се дължат тези случаи. Факт, че са рядкост, но се оказва, че явно човек може да се разболява отново и отново. Защо?

- Това са много интересни факти от гледна точка на проучването на вируса. Първо, повторните заразявания показват, че не при всички преболедали имаме достатъчно силен остатъчен имунитет. Има публикувани данни, че при част от пациентите, които преболедали по-леко или са безсимптомни, без клинични данни на средно тежка или тежка форма на K19, остатъчният хуморален имунитет, осигурен от антителата в серума, не е висок, изчерпва се бързо, и може да бъде предпоставка за повторни инфекции. При по-възрастните, нивото на антителата след преболеждане е относително пониско, както е и при по-леко боледуване. Установена е позитивна връзка между тежестта на боледуване и антителата в серума - по-високо при по-тежките случаи. С течение на времето след боледуване, нивото на антителата при част от пациентите, спада в рамките на 3-4-6 месеца. И това провокира отново имунитета им, който е подложен на нов натиск и риск за повторно инфектиране. Очаква се, че това ново инфектиране ще протече по-леко. Нещата не са все пак така прости. Редица фактори имат значение за тежестта на болестта и възможната реакция на организма, изправен пред нова среща с вируса. Знаем, че освен хуморален имунитет, ние изграждаме и клетъчен имунитет по време на инфекция и неговата роля е също толкова важна, колкото и на хуморалния имунитет, представен от антителата. Характеристиките на този клетъчен имунитет, основан на паметови имунни клетки (лимфоцити и плазмоцити), все още не са напълно изяснени и са в процес на проучване. Има публикации, които доказват наличие на клетъчен имунитет срещу новия коронавирус в една трета от изследваната популация, което означава, че много повече хора са имунни, отколкото предполагаме и информацията за тях не идва само от нивото на вирусните антитела. Голяма част от популацията преминава безсимптомно през инфекцията, не изгражда достатъчно антитела, но придобива клетъчен имунитет. Не разчитаме само на антителата, като единствен фактор за имунитета. С други думи - ние имаме два фронта на имунна защита - антитела и клетки. Ако и двата са „оборудвани и екипирани“ добре, защитата ни ще е непробиваема при нова среща с вируса. В едно проучване на британски колеги от Кралския колеж (Imperial College), базирано върху изследването на остатъчни антитела при около 365 000 англичани, се установи, че антителата имат 6 процента от изследваните, но само за три месеца (юни-септември), тази група е спаднала до 4,4%. Т. е., участниците с доловими нива на антитела са редуцирани с цели 26,5%. С други думи, 1/4 от проследения контингент, носител на антитела, бързо е загубил хуморалната си защита. Преминалите през инфекцията, независимо от носителството на антитела, трябва да продължат

да спазват противоепидемичните мерки, за да не се заразят отново при евентуален спад на хуморалния имунитет и многото неясноти относно защитните механизми при повторно заразяване. Единственият начин да имаме пълната картина на епидемията е да се използват всички тестове. Успешен контрол на епидемията се постига с прилагане на противоепидемични мерки и системно тестване, за да бъдат открити и изолирани инфектираните и проследени контактните.

- Тогава обаче теорията, че бързо можем да изградим „стаден имунитет“, ако се смесим и се заразим, за да не сме застрашени после от коронавируса, нещо не звучи правдоподобно, така ли?

- Не харесвам определението „стаден имунитет“. Вместо него употребявам названията „колективен имунитет“, „обществен имунитет“ или „обществена защита“. През настоящата пандемия придобиването му изглежда трудна задача. Ако се опрем на онова, което знаем от епидемиологията, за да се постигне „колективен имунитет“, трябва да има минимум 70 процента имунно население, а това изисква много време. За целия свят, вероятно 3-4 години, за да премине инфекцията през около 5,6 милиарда население. Дори и да разполагаме с ваксина, необходими са няколко години, за да постигнем тази сакрална граница. За нас българите, които ще разполагаме с ваксина вероятно в средата на следващата година, също ще ни е необходимо време. Наблюденията за значим спад на антителата при преболедалите в месеците след инфектиране, обясняват и случаите на реинфекция. Макар и много редки, тези повторни инфекции предизвикват дискусии сред експертите, които разискват различни възможности за тяхната поява. Една от тях, с доказани случаи, е инфектиране с различен вирусен щам - вече има такива публикации. При този вариант нивото на вирусните антитела в серума е без особено значение, защото нямат защитен ефект срещу различен щам. Хипотезата, че вирусът се променя в организма, мутира, и предизвиква нова инфекция противоречи на известното досега, че SARS-CoV-2 не е много склонен да мутира или ако мутира, то мутациите не са клинично значими. Срещат се и още по-парадоксални тези, като тази, че вирусът влиза в интимни взаимоотношения с РНК на клетките на инфектирания и вирусът променя структурата си. Ще оставим тези хипотези, докато се превърнат в доказани тези. Засега ще се съгласим, че има доказано регистрирани реинфекции и те подсказват нещо важно - че опитите да изградим „обществен имунитет“ активно, с пренебрегване на противоепидемичните мерки и либерално поведение, без да се пазим взаимно, са неоправдани, защото и след инфекцията остават уязвими пациенти, които не могат да разчитат на сигурна имунна защита. Точно тези нови случаи на реинфекция опровергават концепцията за бързо излизане от епидемията чрез умишлено „оголване“ на популацията срещу агресията на вируса. Този опит се оказва неработещ.

- Защо?

- Защото подлагаме не само неинфектираните, но и тези, които имат вече спад на антителата, на неоправдан риск. Ако им кажем „Не се пазете, не спазвайте противоепидемичните мерки, за да придобиваме на колективен имунитет“, е възможно те отново да се заразят. Точно това спадане на антителата във времето може да доведе до повторно инфектиране и не може да гарантираме, че това ще се случи по-леко. По-принцип се смята, че вторичните инфекции са по-леки, но кой знае? Не може да бъдем сигурни как ще се държи COVID-19 при една нова среща и тепърва ще научаваме повече за това. Още един аргумент срещу лекомисленото изграждане на „обществен имунитет“ дава едно американско изследване, което демонстрира ефекта от противоепидемичните мерки в САЩ през периода от септември 2020 до февруари 2021 година в три възможни варианта чрез използване на прогностичен модел. Според този модел, ако от септември 2020 до февруари 2021 година не се спазват абсолютно никакви противоепидемични мерки, при напълно свободен режим на поведение (първи вариант), без социално дистанциране и без носене на маски, жертвите от епидемията само за 6 месеца биха били 1000 000 души. Само за няколко месеца - 1 милион. Нека да се съобразим с коварството на новия коронавирус. По-късната среща с вируса дава повече възможности на обществото да премине по-леко, а на рисковите групи гарантира по-висок шанс за оцеляване. Лекомислено е да се подлагаме на риск, докато все още нямаме ефективно антивирусно лечение и ваксина. Този вирус е пробивен като хубав виц - трябва му неподготвена за него публика и атрактивен разказвач, за да стигне за кратко време до много хора. Една част от тази публика ще го „забрави“ бързо, но друга, по-паметлива, ще го „разказва“ и „разнася“ дълго.

- А какво показват данните от това проучване при спазване на противоепидемичните мерки?

- При втория вариант, ако противоепидемичните мерки включват социални ограничения, но не изискват носене на лицеви маски, то жертвите от първия вариант ще спаднат до 500 000. При третия вариант - към рестриктивните мерки се добавя и носенето на маски. В този „пълен“ вариант, жертвите ще бъдат с още 100 000 по-малко. Тези данни показват съвсем убедително, че пълнотата на мерките е от ключово значение за ограничаване на жертвите от пандемията. Комплексното спазване на мерки спасява животи. Американски експерти твърдят, че задължителното носене на маски в САЩ, макар и със закъснение, е спасило около 200 000 американци от инфектиране. Има сериозни основания да се счита, че носенето на маски създава условия за по-леко протичане на инфекцията, свързано с приемане на по-ниска инфекциозна доза. По-ниската инфекциозна доза дава предимство на инфектирания и повече шанс да не боледува тежко. Това увеличава нивото на обществения имунитет и дава повече шанс на всички за по-рядка среща с вирусносители. В тази връзка, опитите на някои да ни сравняват със Швеция, която даде над 5000 жертви, е неуместен. Шведите не защитиха досатъчно възрастните и ги оставиха на произвола на вируса, както някога ескимосите са изоставяли беззъбите си възрастни родители. Да загубим над 5000 българи, които биха могли да бъдат спасени, ако отложим сблъсъка с вируса, е абсолютно неприемливо. Това биха могли да бъдат и наши близки - майки, бащи, баби, дядовци.

- Отварянето на училищата ли предизвиква това лавинообразно покачване броя на заразените у нас?

- Вашите читатели трябва да бъдат убедени, че училищата са места с капацитет за свръхразпространение на инфекцията. Наблюдаваме пик на новозаразени около месец след отваряне на училищата. Към това се добавя и отваряне на стадионите за повече публика, по-честото задържане в затворени пространства, на семействата у дома, поради

захладняване, по-рядко излизане на открито. Учениците се събират в и извън училище, движат заедно, на по-големи групи, посещават молове, заведения. Това създаде възможност за среща на много повече хора, а събирането на повече от 10-15 души на едно място е рисков фактор. Училището е такъв рисков фактор. В Израел училищата бяха обявени за втория по значимост рисков фактор за разпространението на вирусната инфекция. Нарастване на инфекциите сред учениците се случиха в Германия, в САЩ се случи същото. Вижте какво започва да се случва и у нас - тепърва ще нараства броят на заразени ученици и учители.

- Защо наблюдаваме толкова различен спектър от симптоми при коронавируса? Вече се говори и за поява на обриви, има случаи само със стомашни проблеми, главоболие.

- При моите пациенти наблюдавам „букет от симптоми“. Някои от тях се срещат по-рядко (като обривите), но има и такива, които се срещат при повечето инфектирани. Например, появата на повишена телесна температура, обичайно около 38? - 38.5?, нерядко и по-висока - до 39?. При по-леките амбулаторни форми, температурата по-рядко стига до 38 градуса. Пациентите често се оплакват от изразена физическа слабост. Някои споделят, че нямат сили да станат от леглото, за да се обслужат. Регистрираме мускулни болки, ставни болки, главоболие. При една част от пациентите има загуба на обоняние, загуба на вкус или промяна на вкуса към познати и обичани храни. Някои съобщават за странен, необичаен вкус, за различно ухание на любими храни. Това е резултат от директно ангажиране с вируса на вкусовите рецептори в устната кухина. Диария, гадене, повръщане също са сред известните спътници на инфекцията, но при част от пациентите стомашният дискомфорт трябва да бъде коментиран и в контекста на възможен страничен ефект от лечението с някои медикаменти, като антибиотиците, например. Кашлица е също от по-често наблюдаваните симптоми, но се появява една идея по-късно, при слизване на инфекцията в долните дихателни пътища. Най-често споменаваните два симптома в по-тежките случаи са задух и кашлица. Това, което може да се твърди категорично, че ако се говори за специфични симптоми в букета от неспецифични прояви, каквито има и при други вирусни инфекции, то те със сигурност са два - загубата на вкус и обоняние. Тяхното наличие насочва в най-голяма степен към диагнозата COVID-19. Все по-актуален става т. нар. „продължителен COVID-19“, резултат от въздействието на вируса върху организма и пораженията върху различни органи и системи. Част от пациентите продължават да имат известно време остатъчни симптоми в рамките на 2,3,5,6 месеца, а при някои и малко повече. Средният брой симптоми след преболедуване от K19 пневмония е минимум 5-6, а една не малка част от пациентите имат и двойно повече симптоми. По време на пандемията изготвих списък със симптоми и до този момент съм извел 36 симптома, които могат да се срещат както при остър, така и при „продължителен K19“.

Проф. Коста Костов е роден на 4 юли 1955 година в Бургас. Завършва Немската езикова гимназия "Вилхелм Пик" в родния си град. Дипломира се медицина във Варна. По-късно е специалист във ВМА "Вътрешни болести". А след това получава и втора специалност "Пневмология и фтизиатрия". Един от най-ярките имена на пулмологията у нас. От 2019 г. е консултант по белодробни болести в УМБАЛ "Св. Анна". Владее немски, английски и руски езици.

✓ Френски учени: Втората вълна на COVID-19 няма да е последната

Втората вълна на епидемията от COVID-19, с която Европа се бори в момента, безспорно не е последната и има причини да се опасяваме от "няколко последователни вълни в края на зимата" и напролет. Това смята научният съвет, който консултира френското правителство, предаде Франс прес. "Затова ни предстоят месеци с изключително трудна ситуация", прогнозира в последното си становище органът, натоварен да съветва френския кабинет.

Публикувано онлайн през последните почивни дни, това становище е с дата 26 октомври, два дни преди оповестяването от президента Еманюел Макрон на нова карантина, станала необходима заради втората вълна, допълва БТА.

"Много е трудно да се предвиди колко ще трае втората вълна. Това зависи от самия вирус, от неговата климатична среда, от мерките, които ще бъдат предприети за ограничаване на разпространението на вируса, от тяхното приемане и оттам - и от тяхното въздействие", пише научният съвет, оглавен от Жан-Франсоа Делфреси.

"Може да се изгради хипотеза за излизане от втората вълна в края на годината или началото на 2021 г. Това излизане би трябвало да бъде придружено от свеждане на разпространението на вируса към изключително контролирано равнище (максимум 5000 до 8000 нови случаи на зараза дневно)", продължава докладът на Съвета.

Обявявайки новото затваряне, което ще е поне до 1 декември, президентът Еманюел Макрон посочи, че целта е да бъдат постигнати "около 5000" случаи на зараза дневно, при 40 000 - 50 000 понастоящем.

Какъвто и да е успехът от прилаганите мерки, те вероятно "няма да са достатъчни", за да бъдат "избегнати други вълни, след втората", предупреждава научният съвет, който препоръчва затварянето да бъде решено окончателно.

Може да имаме няколко последователни вълни в края на зимата и пролетта на 2021 г., в зависимост от различни фактори: климатично състояние, равнище и оперативна ефективност на стратегията Тестуване/Проследяване/Изолиране на положителните случаи, се посочва още в доклада.

Затова европейските правителства са изправени пред задачата "да се справят с последователни вълни на възобновяване на епидемията, докато се появят първите ваксини и/или лечение, може би през второто тримесечие на 2021 г.

✓ Терор в сърцето на Европа - трима убити и над 10 ранени при атентат във Виена

Три души бяха убити и 14 ранени в атентати в австрийската столица Виена снощи. Шестима от ранените са в тежко състояние.

Нападенията започнаха със стрелба малко след 20 ч. на оживена улица. На други пет места в централната зона на Виена е имало нападения, едно от тях е близо до главната синагога, друго - до операта. Полицията е застреляла един от нападателите.

Австрийският вътрешен министър Карл Нехамер заяви, че нападението в центъра на Виена вероятно е терористичен акт. Все още не е ясно дали целта на нападението е синагога.

Няколко жертви и много ранени - така Даниел Мелхер от спасителните екипи обобща информацията пред агенция АПА. По негови данни в болници са настанени най-малко 15 ранени.

„Нападението не е приключило, провеждаме мащабна операция на специалните части. Смятаме, че нападателите са повече от един“, заяви вътрешният министър Нехамер.

Полицията съобщи, че единият от нападателите е убит, а втори - арестуван.

Министърът на вътрешните работи допълни, че нападателите са използвали автоматични оръжия на общо шест различни места. Стрелбата е станала в оживения район на "Шведенплатц в последната вечер на наложения днес вечерен час заради пандемията.

Според очевидци в центъра на Виена е имало много хора. Полицията е блокирала района. Всички са предупредени да не напускат домовете си. Да избягват центъра на Виена и градския транспорт, както и да не публикуват снимки и видеоклипове в социалните мрежи. Имаше предположения, че основна мишена на атаката е била централната синагога в австрийската столица. Тя е била затворена, а живеещ в нея равин, цитиран от Ройтерс, разказва, че чул изстрели и впоследствие видял през прозореца как нападателите тичат и стрелят по близки барове и ресторанти.

Армията ще охранява определени локации в столицата, за да може полицията да се съсредоточи в издирването, каза австрийският канцлер Себастиан Курц, според когото става въпрос за "отвратителна атака", извършена от професионално подготвени хора с автоматични оръжия.

Към момента няма данни за пострадали български граждани.

Посолството ни е във връзка с местните власти, съобщават от външното ни министерство.

Реакции от света

Премиерът Бойко Борисов изказа съболезнования след серията от терористични атаки снощи в австрийската столица в профила си във "Фейсбук". Това направи и председателят на народното събрание Цвета Караянчева.

"Важно е в такива моменти да бъдем единни и заедно да дадем отпор на насилието и терора!", написа Борисов.

Европейският съюз осъжда категорично ужасяващото нападение, извършено във Виена, се казва в туйт на председателя на Европейския съвет Шарл Мишел, предаде Франс прес. Ръководителката на Еврокомисията Урсула фон дер Лайен изрази шок и тъга.

Президентът на Франция Еманюел Макрон каза, че французите споделят потреса и мъката на австрийския народ. "Това е нашата Европа и враговете ни трябва да разберат с кого си имат работа", написа още Макрон в Туйтър. Той е позвънил на австрийския канцлер Себастиан Курц, за да му изкаже своята подкрепа.

Германското външно министерство нарече новините от Австрия ужасяващи и призова -цитирам "да не се отдаваме на омразата, която разделя обществата".

Съединените щати поддържат Австрия, Франция и цяла Европа в борбата с тероризма. Това заяви съветникът на президента Доналд Тръмп по националната сигурност Робърт О'Брайън, предадоха световните агенции. Кандидатът на демократите за президент Джо Байдън и неговата съпруга Джил също осъдиха терористичната атака във Виена, предаде ДПА. Те казаха, че се молят за жертвите и техните семейства.

Турция осъди смъртоносна терористична атака във Виена. В изявление на турското външно министерство се казва, че Турция поднася и съболезнования на семействата на жертвите и пожелава бързо възстановяване на ранените.

Чешката полиция проверява коли, влизащи от съседната държава, като превантивна мярка.

✓ Темни и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- Образование по време на пандемия. Разговор с министър Красимир Вълчев;
- Какви са трудовите ни права, ако останем вкъщи под карантина заради контакт със заразен с коронавирус?;
- Колко е успешен методът на лечение с плазма при COVID-19? На живо - къде и как можем да дарим;
- Ден преди президентските избори в Щатите: какви са нагласите и накъде ще се наклонят везните?;

БТВ, "Тази сутрин"

- Ден преди решаващия вот в Съединените щати, ще има ли нов стопанин Белият дом? На живо - специалните ни кореспонденти Теодора Трифонова и Росен Цветков, както и коментар в студиото на политолозите проф. Анна Кръстева и Мартин Табаков;
- Защо се налага полицейски коли да извозват пациентите и адекватни ли са мерките на властта срещу заразата - коментар на бившият здравен министър Петър Москов;
- Получават ли достатъчно грижа онкоболните по време на пандемията? В студиото д-р Стефан Константинов;
- Ще има ли Седми блок на АЕЦ „Козлодуй“ и какъв е планът на правителството за възстановяване от кризата - гост министърът на енергетиката Теменужка Петкова;
- Награда „Икар“ за цялостен принос в музиката - специален гост Кирил Маричков;

Нова телевизия, „Здравей България“

- Бюджет под прицел. За кого ще има пари по време на пандемия? Ексклузивно - гостува финансовият министър Кирил Ананиев;
- Спешна помощ за Спешната помощ! Кога коли на МВР ще возят болни и кога ще се пращат линейки?;
- Ще има ли пункт за преглед и изследване за COVID пред всяка болница? Гостува топкардиологът проф. Генчо Начев;
- Противоепидемично пътуване с БДЖ! На живо - какво показва проверката ни?;

- Сигнали за хаос и в Спешната помощ в Бургас. Има ли недостиг на места за COVID-болни в морския град?;
- Избори по време на пандемия. На живо от Вашингтон: Специалният пратеник на NOVA Миляна Велева броени часове преди вота за президент на САЩ;
- В епицентъра на разрушенията от труса: Истории за разруха и спасение. Какво видя екипът ни в Измир?;
- Сватба върху антични мозайки. Кой допусна гости на тържеството да стъпват по реставрирани артефакти?;
- Акция "Зима" за велосипеди и тротинетки. За какво ще бъдат проверявани?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Борисов: Пред всяка болница фургон за бърза диагноза, болните да се карат и в базите на НОИ;

в. 24 часа - Този път дискотеките в Студентски град изрядни - останаха затворени;

в. Монитор - Пазаруват плазми и таблетки с помощи за отопление;

в. Телеграф - Коледните базари през януари;

в. Труд - Кръвната плазма - дарението невъзможно;

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Парамедици и фелдшери поемат леките случаи на спешна помощ в София;

в. 24 часа - Полицията излизат на национален протест за заплати на празника си;

в. 24 часа - Преговорите по сделката за ЧЕЗ - след 13 ноември;

в. 24 часа - Патриотите пробват строителството по морето да продължи;

в. Монитор - Премиерът Бойко Борисов обяви: Отварят базите на НОИ и МЗ за пациенти;

в. Монитор - Министър Ангелов нареди: Проверки на лабораториите за PCR тестове;

в. Монитор - Шофьорът убил Милен Цветков остава в ареста;

в. Телеграф - Вицепремиерът Красимир Каракачанов: Купуваме още осем Ф-16 на преференциални цени;

в. Телеграф - Отсрочихме заеми за 9 млрд. лева;

в. Труд - Онлайн обучението пред провал;

в. Труд - Борисов: Няма да подадем оставка;

в. Труд - Бизнесът се раздвижи, оборотите нарастват;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Проф. Казимир Попконстантинов, историк и археолог: По света ценят откритията ни, а тук изчезна частицата с най-много колаген от мощите на Йоан Кръстител и кражбата още не е разкрита;

в. Монитор - Инж. Мирослав Маринов - изп. директор на Изпълнителна агенция по горите (ИАГ): За 15 години горите у нас се увеличиха с около 2 млн. дка;

в. Телеграф - Д-р Върбин Върбанов, археолог в РИМ - Русе: Амфората и Римските монети бяха затрупани с бетон;

в. Труд - Проф. д-р Коста Костов пред "Труд": Либералното поведение е опасен път към колективен имунитет;

Водещи анализи

в. 24 часа - 70% възстановяване на бизнеса - ключово за антикризисните мерки;

в. Монитор - Помощи за отопление или аванта за богаташи;

в. Телеграф - По-кратко с купона;

в. Труд - Боян Рашев: Българинът иска чиста топлина. Защо не я получава?

✓ Предстоящи събития в страната на 03 ноември

София

- От 9.30 часа в заседателната зала в сградата на Висшия съдебен съвет на ул. „Екзарх Йосиф" 12 ще се проведе заседание на Съдийската колегия на ВСС.
- От 11.00 часа в образователния център в ЦУМ ще бъде представена програма за стимулиране и насърчаване растежа на български стартъпи, малки и средни компании.
- От 12.00 часа в централата на ПП АБВ ще се проведе пресконференция.
- От 18.00 часа в Hyatt Regency Soa на пл. „Васил Левски" 1 ще се проведе конференция на тема „Предизвикателствата пред пенсионната система в България. Засилване на ролята на втория и третия стълб".
- От 19.30 часа в Червената къща на ул. „Любен Каравелов" ще бъде открита инициативата „Ново студийно кино".

Видин

- От 10.00 часа в конферентния център на Областната администрация областният управител Момчил Станков и директорът на Регионална здравна инспекция д-р Венцислав Владински ще дадат брифинг във връзка с епидемичната обстановка и разпространението на COVID-19.
- От 12.00 часа пред сградата на ОДМВР ще се проведе мълчалив протест под надслов „Служителите на МВР също заслужават достойно заплащане".

Пловдив

- От 9.30 часа в зала 12 на Районния съд ще се проведе заседание по делото срещу жена, обвинена за измама на няколко души за близо 94 000 лв.

Стара Загора

- От 17.30 часа в къщата музей „Гео Милев“ ще бъде представен проектът „Иновативно и интерактивно за Гео Милев“.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bq.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.